25 ŞUBAT 1980 PAZARTESİ 10 LİRA

Halkın Gazetesi
Demokrat

EŞEL MOBİL ALDATMACASI

yarın 5.sayfada

Fasistler, Şişli'de öldürdükleri bir kisinin cesedinin yanına "TİB" imzalı "Türk askerine selâm dur, Rus uşağını arkadan vur" yazılı bir pusula bıraktılar

"Dur" ihtarına uymayan tombalacı da öldürüldü

- SAMSUN CEZAEVİ ÇEVRESİNDE FAŞİSTLER HALKTAN HARAÇ ALIYOR.
- TÖB-DER RİZE ŞUBESİ BAŞKANI TUTUKLANDI.
- ANKARA AYDINLIKEVLER'DE SAĞA SOLA SALDIRAN FAŞİSTLERDEN 25'İ YAKALANDI.
- KAYSERİ'DE İKİ FAŞİST SİLAHLARIYLA YAKALANDI.
- ELBİSTAN'DA SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ.
- İZMİR'DE DAĞA KAÇIRILAN BİR ÖĞRENCİ ÖLDÜRÜLDÜ.

HABERİ 5. SAYFADA

TÜRK-İŞ: Atamalar cinayet haline geldi

- "Ülkenin karşı karşıya bulunduğu bunaltıcı sorunlardan kaygı duymaktayız."
- "Fakiri daha fakir yapan enflasyon sermaye sahiplerine yaramıştır"
- "THY'deki grevi destekliyoruz. Bu işyerlerinde uygulanan lokavta karşıyız. Devlet lokavt yapamaz."

(HABERİ 7. SAYFADA)

Başvuru sayısı her yıl yükselirken üniversitelerin kontenjanları artmıyor

Üniversitelere her 100 kişiden ancak 7'si girebilecek

- Özel okullarda okuyan öğrencilerin üniversiteye girme şansı daha fazla olurken, doğu illerimizden, özellikle kırsal kesimden gelen öğrencilerin şansı sıfıra düşüyor.

HABER MERKEZİ

Üniversitelerarası öğrenci seçme sınavlarına katılmak için başvuran her yüz adaydan ancak 7'sinin herhangi bir fakülte veya yüksek okula girebildiği belirlendi. Üniversite sınavlarına başvuran aday sayısının her yıl "çığ" gibi büyüdüğü, buna karşın fakülte ve yüksek okulların kontenjanlarının çok az arttığı bildirildi. Öte yandan özel okullarda okuyan ve özel kurs alanların üniversiteye girme şansı artarken, doğu illerimizden ve özellikle kırsal kesimden gelen öğrencilerin başarı şansının sıfıra düştüğü saptandı.

BU YIL 467 BİN ADAY BAŞVURDU

Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı Profesör Altan Günalp'in verdiği bilgiye göre, başvuru formları, 15—20 okul dışında merkeze geldi ve değerlendirilmesi tamamlandı.

Sınav soruları ile ilgili çalışmaların aralıksız ve gizli olarak yürütüldüğünü bildiren Prof. Günalp, sınavın 13 Haziran'da yapılacağını yineledi.

ADAY ÇOK, GİREN AZ

Üniversitelerarası öğrenci seçme ve yerleştirme sınavına başvuran aday sayısında her yıl büyük artışlar olurken, üniversitelere kayıt yaptıran öğrenci sayısında aynı artışın olmadığı belirlendi. Üniversitelerarası öğrenci seçme sınavının ilk yapıldığı yıl olan 1964—1965 öğretim yılında başvuran aday sayısı ile bu yıl yapılacak olan sınava başvuran aday sayısı arasında yüzde 1200 dolayında artış olurken, üniversitelerin kontenjanlarındaki 15

(Devamı 7. Sayfada)

"Eğitim Enstitülerinin kapatılması faşistleştirme girişimlerinin ilk adımıdır"

- Öğrenci velileri CHP'li parlamenterlerin Milli Eğitim Bakanı'nın katıldığı toplantılarda bulunmamalarını istediler.
- Öğrencilerin düzenlediği basın toplantısına veliler ve CHP'li parlamenterler de katıldı.

(HABERİ 7. SAYFADA)

USS sınavına her yıl binlerce aday katılıyor. Hepsinin amacı bir fakülte veya yüksek okula girebilmek.

Sıkıyönetim, Başsavcılıktan MHP ile ilgili suç duyuruları konusunda ne yapıldığını sordu

- Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı gönderdiği yazıda, suç duyurusunun üzerinden 3 ay geçtiğini de kaydetti.

ANKARA(THA)

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı,Cumhuriyet Başsavcılığı'na bir yazı göndererek MHP ile ilgili olarak şimdiye kadar yapılan suç duyuruları hakkında ne gibi işlemler yapıldığını sordu.

Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliği tarafından 22 Şubat 1980 gün ve 979/561 sayı ile Cumhuriyet Başsav-

(Devamı 7. Sayfada)

ADAPAZARI VE MERSİN'DE ZAMLAR PROTESTO EDİLDİ

Adapazarı'nda önceki gün düzenlenen mitingte, zamlar, kıyımlar ve baskı yasalarına karşı çıkıldı. Yürüyüşte "Faşizme karşı genel direniş" yazılı pankartlar taşındı. (Fotoğraf: H.İbrahim Şen)

YURT HABERLERİ MERKEZİ

Zamlar, kıyımlar ve baskı yasaları Adapazarı'nda da protesto edildi. Önceki gün yapılan ve bini aşkın kişinin katıldığı "Zamları, İşsizliği ve Baskı Yasalarını Protesto Mitingi" ilgiyle izlendi.

"Zamlara hayır", "İşçi-memur kıyımına son" "Faşizme karşı genel direniş", "Analar doğurur faşistler öldürür" gibi sloganların sık sık atıldığı mitingde yapılan konuşmalarda özetle şöyle denildi:

"Faşist terör ve katliamlar Amerikancı, Na-

(Devamı 7. Sayfada)

Teoman Öztürk: Bilim ve tekniği egemen sınıflara değil, emekçilere sunacağız

ANKARA (DEMOKRAT)

Şehir Planlama Mimar ve Mühendis Odaları 10. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle önceki gün düzenlenen Kent Plancıları Forumunda konuşan TMMOB Genel Başkanı Teoman Öztürk, odaların kapatılması tehlikesi karşısında bugünkü birlikteliği sürdürebilmenin yollarının aranması gerektiğini belirtti.

(Devamı 7. Sayfada)

Çalışma Bakanlığı TMMOB, Tüm-Der işyeri temsilcisi

"İlerici, demokrat memurlar devlet yöneticileri eliyle ölüme terkediliyor"

- Bugüne değin Bakanlıkta görevli 46 memur ve 10 müfettişin faşistlerin denetimindeki illere gönderildiği açıklandı.

ANKARA (DEMOKRAT)

Çalışma Bakanlığı'ndaki baskı, kıyım ve sürgünlerle ilgili olarak bir basın toplantısı düzenleyen TMMOB, TÜM—DER ve İM—DER işyeri temsilcileri bugüne değin bakanlıkta 46 memur ve 30 müfettişin faşistlerin denetimindeki illere gönderildiğini,bu sayının daha da artacağını açıkladılar.

TMMOB, TÜM—DER ve İM—DER işyeri temsilcilerinin açıklamasında şu görüşlere yer verildi: "Daha önceki sürgünler atama biçiminde yapılmakta iken, bakanlık yönetimi, bu kez Danıştay yolunu engellemek için, "geçici görevlendirme" adı altında sürgünleri devam ettirmektedir. Ancak bu tür görevlendirmeler de 657 sayılı yasaya aykırı olup Danıştay'da gerekli girişimlerde bulunulacaktır. Üstelik sürgüne gönderilen memurlar 48 saat içinde yeni görevlerine başlamak zorunda bırakılmaktadır. Memurların yanısıra 22 iş müfettişi ve 8 iş güven

(Devamı 7. Sayfada)

80 ton hamur belediye çöplüğüne döküldü

- Halk Ekmek Fabrikası işçileri, kasıtlı olarak düşük kapasite ile üretim yapıldığını öne sürdüler.

HABER MERKEZİ

İstanbul Belediyesi Halk Ekmek Fabrikası'nda bir süre önce işçilerin sözleşme koşullarının değiştirilmesi istemiyle başlattıkları direnişin sona ermesine ve aradan yaklaşık bir hafta geçmesine karşın, fabrika "işleyişin yeniden belirleneceği ve sorunların ortadan kaldırılacağı" gerekçesiyle işletmeye açılmıyor. Bu arada 80 ton hamur bozuk olduğu gerekçesiyle imha ediliyor.

Halk Ekmek Fabrikası işçileri, fabrikada çalışan 345 işçinin tanık olduğu olayı şöyle anlattılar:

"Özel fırın sahiplerinin ekmek fiyatlarını artırmak için belediyeyi zorladıkları ve ekmek çıkarmamakla tehdit ettikleri zamandı. Fabrikanın Teknik Genel Müdür Muavini yeni bir un çeşidi aldıklarını, bunu deneyeceklerini söyledi Ve tam 80 tonluk hamur yaptırdı. Sonra da hamurun bozuk olduğunu ileri sürdü ve 80 ton hamuru Sultançiftlik-Habibler'de bulunan belediye çöplüğüne döktürdü.

(Devamı 7. Sayfada)

Baskı yasalarının bir bölümü yürürlüğe girdi

ANKARA (A.A)

Kamu güvenliğine ve kolluk hizmetlerine ilişkin bazı yasalarda değişiklik yapılması ve bunlara yeni hükümler eklenmesi hakkındaki yasa, Resmi Gazete'de yayınlanarak

(Devamı 7. Sayfada)

Ege Üniversitesinin kararına tepkiler sürüyor

"Siyasi yaralıların geri çevrilmesi bir cinayettir"

Aşkale'de Yeraltı MADEN-İŞ üyesi 20 işçi gözaltına alındı

HABERİ 7. SAYFADA

MHP eğilimli gazetede "TARİŞ'ten duyuru" başlıklı bildiri yayınlandı

HABERİ 7. SAYFADA

- Devrimci Sağlık İş Sendikası İzmir Şube Başkanı Işık: Hastaneye gelen yaralı insanların siyasal yönleri nedeniyle geri çevrilmesi cinayettir.
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde görevli Biyolog İlbay Kahraman: Böyle bir karar verilmesi, akıl dışı bir şeydir. Hastaların hastaneye gelmeleri önlenmek isteniyor.
- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi çalışanları: Her hastanın siyasi görüşünü öğrenmek için siyasi polis karakolu mu kurulacak hastanelere? Uygulanması mümkün olmayan bir karardır.

HABER MERKEZİ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nin önce siyasi yönü bulunan yaralıların kabul edilmeyeceği, daha sonra da "İlk tedavisi yapıldıktan sonra yaralıların devlet hastanesine gönderileceği" şeklinde değiştirilen kararına tepkiler sürüyor.

Devrimci Sağlık İş İzmir Şube Başkanı Işık Tuğrul, kararın insan haklarına yönelik bir saldırı olduğunu bildirirken, Çimentepe ve Gültepe'de meydana gelen olaylar sırasında yaralıların Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kabul edilmedikleri öne sürüldü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi çalışanları da kararı "Uygulanması mümkün olmayan bir karar" olarak nitelediler.

IŞIK TUĞRUL'UN DEMECİ

"Bu karar insan haklarına yönelik bir saldırı-

(Devamı 7. Sayfada)

HÜKÜMET LOKAVTA YEŞİL IŞIK YAKINCA UÇAK SEFERLERİ BAŞLAMADI

Grevci işçiler, işverenin 6 binden fazla işçiyi sokağa atmak istediğini söylüyor.

THY'deki grev nedeniyle uçak seferleri yapılamayınca hostesler de Yeşilköy'de bekliyor. FOTOĞRAFLAR:Hüseyin AVUÇ

"Genel Müdür Alper gerçekleri çarpıtıyor"

HABER MERKEZİ

TÜRK-İŞ'e bağlı Hava-İş Sendikası Teşkilatlandırma Sekreteri Erkan Uğur, "THY'daki grevi, ülke güvenliği açısından erteleyen Bakanlar Kurulu Lokavt uygulamasına yeşil ışık yaktığından uçak seferleri başlamadı" dedi.

Konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, Bakanlar Kurulu'nun grevi erteleme kararını alırken, yasal yetkisini kullandığı-

(Devamı 7. Sayfada)

Rıza Güven: İşçileri sokağa atanlar bunalımın gerçek sorumlularıdır

ANKARA (DEMOKRAT)

DİSK'e bağlı Toprak, Su, Tarım İşçileri Sendikası'nın önceki gün Ankara'da çalışmalarına başlayan Genel Kurulunda bir konuşma yapan DİSK Genel Başkan Vekili Rıza Güven, Türkiye'nin 1970'li yılların başında giderek ağırlaşan bir bunalımın içine girdi-

(Devamı 7. Sayfada)

Demokrat tan

OKURLARA

Demokrat üçüncü ayına girdi

Değerli Okurlar,

Gazeteniz DEMOKRAT yayın yaşamının üçüncü ayına girdi. 26 Aralık 1979 tarihinden bu yana bir takım zorlukları ve engelleri aşarak sizlere ulaşmanın sevinci içerisindeyiz.

Geçen haftaki söyleşimizde de belirttiğimiz gibi, DEMOKRAT, okuyucularından gelen istek ve öneriler doğrultusunda ve olanakları ölçüsünde kendini hergün yenilemeyi ilke edinen bir gazetedir. Halkımızın özlemlerini, dileklerini ve önerilerini gerçekleştirmek ve yansıtmak... İşte DEMOKRAT için ertelenmez olan görevler bunlardır.

***

Bizim için oldukça öğretici olan iki aylık yayın dönemimizin sonunda gündeme getirdiğimiz değişikliklerin sizler tarafından ilgiyle karşılanması DEMOKRAT'a güç kattı. Halkın Dilinden köşesine şimdi daha çok mektup geliyor. Sorunlarını ve düşüncelerini kamuoyuna duyurmak isteyen emekçiler, kendi sütunlarına hergün onlarca mektup gönderiyorlar. Öte yandan 8.sayfamızdaki Demokrat Çocuk'un (yeni içerik ve biçimiyle), geleceğimizin güvencesi olan küçük okuyucularımız tarafından beğenilerek izlendiğini öğrenmiş bulunuyoruz Henüz birinci haftasını dolduran Demokrat Çocuk'a her yaştan çocuğun gönderdiği mektup, şiir ve karikatür sayısı şimdiden yüzü buldu. Yine geçtiğimiz hafta 8.sayfada başladığımız yeni düzenleme ile, milyonları çok yakından ilgilendiren ve son günlerde eskiye döndüğünü resmen duyuran TV. ile ilgili daha geniş haber ve eleştiri bulunabilecek. Okuyucularımızın bu köşeye TV. ile ilgili eleştirilerini de beklediğimizi belirtmeliyiz.

***

Bu hafta gündeme getirdiğimiz düzenlemeyi ise şöyle sıralayabiliriz:

Bundan sonra gazetemizin 6.sayfası her haftanın Pazar günleri mizaha ayrılmış durumda. Çizerek adıyla yayınladığımız bu sayfanın ilk örneğini dün görmüş bulunmaktasınız. Aynı sayfayı bu Çarşamba'dan itibaren yine haftada bir gün Eğitim'e ayırmayı kararlaştırmış bulunmaktayız.

Dün başladığımız yeni bir düzenleme de 3.sayfa ile ilgili. Bundan sonra her Pazar 3.sayfamızda ekonomi yazılarını bulabilirsiniz.

Yazarımız Can Yücel'in 2.sayfamızdaki köşesinde bu haftadan itibaren haftada beş gün yazacağını da duyurmak isteriz.

***

Değerli Okurlarımız,

Geçtiğimiz hafta başlayan THY grevi nedeniyle bazı yerlere gazetemizi geç ulaştırabildik. Sizleri gazetesiz bırakmamak için tüm olanaklarımızı kullandık. Ancak yine de bazı bölgelere gazetemizin gidişi aksadı.

Ayrıca, 21 Şubat tarihli DEMOKRAT, yazarımız Emil Galip Sandalcı'nın aynı gün "Yorumsuz" başlığı altında yayınladığı bir mektup gerekçe gösterilerek İstanbul Basın Savcılığı'nın talebi üzerine toplatıldığı için bazı okuyucularımız gazetemizi bulamamışlardır.

Elimizde olmayan nedenlerden kaynaklanan her iki durum için de okurlarımızın bizi bağışlayacağını umarız.

Önümüzdeki hafta bir başka sohbette buluşmak dileğiyle hoşça kalın.

YARADANA SIĞINIP

Buyruksöz

Can YÜCEL

Slogan, Iskoçya'da yaşamış dağlı bir aşiretin savaş narâsı veya toplaşma haykırışıymış, ordan geliyor bu sözcük. Bizde ise bu ara Sağcı salak dehâlarımızın dillerine pelesenk ettikleri "Türk askerini sırtından vur, Rus askerine selâm dur!" türünden uyduruklar anlamına geliyor. Örneğin bu andığım vecize, İzmir duvarlarına gerçekten yazılmış mı diye izci oymakları çıkarılıyor, yollara hafiyeler salınıyor. Allaha şükür, bütün bu nefes kesici takiplere karşın, duvarlarda böyle bir yazıya rastlanmıyor da, İşçi bu kalleşçe iftiradan, bu hainâne şaibeden temiz alnını kurtarıyor. Yoksa, Münir Hayri Egeli gibi hayalhânesinin fart-ı vüs'atıyla ün salmış bir şahsın tanıklığıyla Atatürk'e mal edilen o "Nerde komünist görürseniz ezeceksiniz!" sloganı gibi bu da kırk yıl artık bazı hafızların hafızalarına mıhlanıp giderdi. Geçen gün Ankara'ya giderken, otobüsle yani, mola yerlerinden birinin helâsında, baktım duvarda pabuç kadar harflerle bir yazı: "Nerde gomünist görürsen, ağzına sıçacaksın!" diye. Bu cevize sloganın altında bir ibâre daha vardı. Orda da "Biz yazacaklarımızı helâ duvarına değil, Tarihe yazarız" deniliyordu! O da gine helâ duvarına yazılmış olmakla birlikte, hiç değilse efendice kaleme alınmıştı. Evvelsi gün de, bizim fakirhânenin biraz ilerisinde kaçak bir inşaat var, altı katlı filan, bir yazı ilişti gözüme, tebeşirle henüz sıvalanmamış tuğlalara döşenilmiş. Ha onu da söyleyim, heryerde de öyle ya, bizim orda usulüne uygun üç katlı bir inşaat için ruhsat alacağım diye Belediye ve tapu dairelerinde dolaşa dolaşa fıtık olursunuz da, ne hikmetse, bu altı yedi katlı apartıman azmanları başıboşluk ve bir bakıma anarşi anıtları olarak kaşlagöz arasında yükseliverir. Dediğim yazı şuydu "Herşey vatan için." Yanında üç hilâl. Neler yapmıyoruz şu vatan için ve vatanın içine! Bir tarihte Berbat Süleyman adında Karadenizli pek meşhur bir yedi belâ vardı. Kafası usturayla kazınmış, ızbandut gibi bir herif, ikidebir gazetelerde arz-ı endâm ederdi. Ya adam bıçaklamıştır, ya bar dağıtmıştır. Hayat-ı silâhşörânesinde kimbilir kaç cana kıymış. Bu Berbat Süleyman işte, hep işitiyor o ara, "Stalin şu kadar adamı fırına atmış gine, şu kadar bin kişiyi kömür ocaklarına diri diri gömmüş filan," diye. Anlatılanları dinledikçe, düşünüyor ki bu Stalin kendinden dehşet bir katil. Ustası ve piri belliyor onu. Bir gece kafası iyice dumanlı, bir barda lüverini çektiği gibi, "Yaşasın Istalin!" diye bağırarak, tavanı eleğe çeviriyor. Hazır ekip yetişiyor, Berbat kodesi boyluyor. Paşakapısı'nın karantinasında bombozuk otururken, eski tanışlarından biri ürke ürke yanına yanaşıyor, "Bu seferki mazarratlığın nedir ki, Süleyman Ağa?" diye soracak oluyor. Berbat, "Sorma hiç!" diyor. Bu sefer o Istalin'in pohuna yatıyoruz." Ama bizim Adalet tarihimizde sadece Stalin değil, Stanley Lorel yüzünden yatanlar da vardır. Onaltı onyedi yaşlarında bir tıfıl Beyoğlu'nda sinemadan çıkmış, Tünel'e doğru gidiyor. Filmi pek beğenmiş olacak ki, kendi kendine "Stanley Lorel, Oliver Hardi," diye mırıldanıyor. Sovyet Konsolosluğunun orda duralamış, kapı ağzındaki cemekâna konmuş resimleri seyrediyor. Orada nasılsa ârız olan bir sivil polis, oğlancığın "Stanley" filan diye bişeyler söylediğini duyunca, "Stalin'e nümayiş yapıyor, Sovyet Sarayının orda!" diye kaptığı gibi biçareyi karakola götürüyor. Zabıt-mabıt, fıkara altı ay damda, Adliye koridorlarında çile dolduruyor...

Velhasıl, heryerde var ya, bizdeki Anti-komünizm ama, ötedenberi büsbütün Anti bir nesnedir. Serseri mayın gibi hangi tekneyi, nerde, nasıl uçuracağı belli olmaz. Hele fişlendiniz mi, bir yerinize bir gün bir fiş de sokarlar, alimallah! Bir şiir yazdıydım vaktiyle ben. Şöyle:

Komünizm elektriklendirilmiş Sosyalizmdir
Demişti Lenin,
Bu târife ârif oldukları için mi acep
Karışık ism-i fâil birtakım örgütlerin
Yakalandıkları yerde, şu son birkaç yıldır
Sosyalistlerin organlarına elektrik vermeleri?

HALKIN DİLİNDEN

Araç Halkından

Yeni MC'nin kurulmasından sonra Araç Kaymakamının emekçi halk ve ilerici, devrimci, yurtsever kuruluşlar üzerindeki çeşitli baskıları sistemli bir şekilde yoğunlaştırdığı gözlenmektedir.

Yapılan baskılar ve operasyonlar, gerekçesiz olarak halkın ilerici kesimlerinin oturduğu evleri kahveleri, demokratik kuruluşları basmak, buradaki kişileri "kimlik tesbiti yapıyoruz" bahanesiyle gözaltına almak, buralarda çeşitli işkenceler yapmak şeklinde sürüp gitmekteydi. Bunun bir sonucu olarak ilericilerin oturduğu kahveler ve demokratik kitle örgütleri kapatıldı. Halkın sokağa çıkması ve biraraya gelmesi çeşitli baskı ve işkence yöntemleriyle engellenmeye çalışılmakta iken, halktan tecrit olmuş faşistlere destek sağlanarak, halka ve devrimcilere saldırılar düzenlenmesine ortam hazırlanmakta olduğu gözlenmektedir.

En son 6 Şubat 1980 günü duvarlara yazılmış MHP-ÜGD imzalı çeşitli faşist sloganları silmekte olan halk üzerine faşistlerce ateş açılmış, daha sonra olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri faşistlerin kaçmasına aldırmadığı gibi orada bulunan halk üzerine ateş açtığı, halktan kişilerin saldırıya uğrayan kişiler olmasına rağmen gözaltına alındığı izlenmiştir. Daha sonra gözaltına alınan bir kişiye karakollarda işkence edilerek elektrik verilmiş (Üç günlük raporla yapılan işkence bir ölçüde de olsa tesbit ettirilmiştir) daha önce polisce hazırlanan ilerici, devrimci yurtseverlerden oluşan 12 kişilik liste zorla imzalattırılmıştır. Bu kişileri arama gerekçesiyle birçok eve, bazılarına aynı gecede iki-üç defa olmak üzere, baskınlar düzenlenmiş, yapılan baskınlar sırasında herhangi bir belge gösterilmediği gibi bir sürü masum insana "oğlun komünist" diye kendi evlerinde ve küçük çocuklarının gözleri önünde dehşet verici hakaret, baskı ve işkence yöntemleriyle operasyonlar sürdürülmüş, sabaha kadar bu baskınların sürdürüldüğü gözlenmiştir. Daha sonra arandığını öğrenen kişiler kendileri başvurarak teslim olmuşlar sorgulamalarından sonra olaylarla ilgileri olmadığı anlaşılarak serbest bırakılmışlardır. Ancak olayı duyup serbest bırakılmalarına kızan Kaymakam, ilgili yerlerle ilişkiye geçerek aynı kişiler hakkında yeniden tutuklama kararı çıkarttırmayı "başarmış"tır.

Bu türden baskı, saldırı ve işkencelerle ARAÇ EMEKÇİ HALKI teslim alınamayacaktır. Çünkü Araç halkı Türkiye emekçilerine karşı başlatılmış olan topyekun saldırının bilincindedir ve kurtuluşun direnmekten geçtiğini çok iyi kavramıştır.

KASTOMONU-ARAÇ
HALKI ADINA
BİR GRUP
EMEKÇİ

Ellibeşbin maden işçisine sesleniyorum

Kıymetli Maden İşçisi arkadaşlarım, Türkeş zihniyetiyle memleketi idare etmeğe çalışan Demirel'in işyerlerimizdeki uşaklarına boyun eğmeyelim. Hepimizin bildiği gibi haksızlığa uğramış TARİŞ'deki arkadaşlarımız gibi aynı oyunlar EKİ işyerlerinde oynanmağa çalışılmaktadır. 1978—79 yıllarında EKİ'nde işbaşı yapan 9—10 bin civarında arkadaşımıza ya istop edilecek, ya da süresiz izin verilecek, sebeb üretim düşüklüğü. Halbuki herkes biliyor EKİ'de üretim son iki ayda çok düşmüştür. Aslında bizi en başta sarı sendikamız satıyor, son seçimlerde 90 milyon para dağıtarak seçimi almıştır. Çünkü tabanın sesinden muhalefetinden gözü korkmuştur. Ve 78-79 yılında işbaşı yaptığımız için tabanın sesini bu yeni işçiler kurdu diye, süresiz izin ve istop etme planları yapılmaktadır.

Karadon üretim bölgesine İdare Amiri yaptığınız zat bana kömür lâzım değil diyor Sayın Demirel, bana Parti lazım diyor. Yurtlar amiri yaptığınız zatın bir gözü kör ve okur yazarlığı yoktur. Sayın Demirel, Garaj Amiri yaptığınız şoför, SSK dispanseri için ambulans istendiğinde hasta CHP'li mi? Komünist mi? diye soruyor. Kalorifer kazanında bir avuç kömür yokken ateşçiler kazanı yakmadı diye birer yevmiye ceza veriliyor, Sayın Demirel. E.K.İ kantinlerinde olan mal, partinizin adamlarına veriliyor sadece sayın Demirel. Direk yok diye ocaklardan kömür çıkmazken partinizin adamlarının evlerine ve ticarethanelerine araba ile odun kesilip, gidiyor Sayın Demirel. Bir gün sana bu millet dur diyecek, Sayın Demirel, dur. O gün yakındır Sayın Demirel.

BİR İŞÇİ—ZONGULDAK

Sapıtan TRT

TRT'nin son üç aylık tutumu, halka yaklaşımı ise halka tamamen ters. En hafif deyimiyle seviyesiz, kasıtlı, çağdışı. Kasaroğlu TRT'si "Yalan Kutusu" oldu.

Anayasa'nın ve TRT yasasının kendisine yüklediği görevleri unutup, ortaçağın en bağnaz, karanlık, zulmetli dönemlerini yaşatmak çabasıyla, yasadışı sansürler mi, güdümlü-sahibinin sesi habercilik mi, çölleşmiş programcılık mı, ne ararsanız var, derde devadan gayri.

Bu gün cephe hükümetinin sesi haline gelen radyo-televizyonun kim var yanında? Buna bakmak yeter de artar TRT'nin ne olduğunu anlamaya. Dünyada hiçbir kurum, bu denli kokuşamaz yozlaşamaz. Haberler başlıyor: Sülüman bey ya başspiker, ya ikinci. O ikinci ise birinci haber "Başkan Carter.. diye başlıyor. Bizim başkanımız mı acaba? Yoksa farkında olmadan küçük Amerika mı olduk? Araya bir iş adamı, arkasından bir bakan, arkasından AP bilmem nesi, arkasından bakan, arkasından işadamı... sonra da hükümeti destekleyen kendi yok, adı var bir kuruluş. Bu yıl bütçe eleştirilmiyor galiba. Parlamento'da yalnız bakanlar konuşuyor olmalı ki TRT yalnız bakanları veriyor. Arada 3-5 satır muhalefetten kendi seçtikleri bir-kaç söz. Sanat programları sansür edilir. Halkın sevdiği sanatçılara ekran-mikrofon yasak edilir. (Ruhi Su, Z.Livaneli, Cem Karaca, Selda, Rahmi Saltuk vb.) Faşist katilinden sözetmeden Abdi İpekçi anılır. Bir ölçüde halka yaklaşan "5 Dakika" gibi bir program halka çok görülür, kaldırılır. Jülide Gülüzar, Erkan Oyal gibi birçok değerli elemana kıyılır, sonra da dönülüp "Dünya bizi niçin barbar biliyor, acaba?" diye hayıflanılır.

Şüphesiz yazacak çok şey var bu konuda. Belki sorumlular takkesini önüne kor, biraz düşünür diye bunları yazıyoruz. Ama TRT'de insan gibi düşünecek yetkili olsaydı, "DÜŞÜNCEYE SAYGI" programını kaldırırlar mıydı?

Ne dersiniz? Bu konularda bizler düşünmeye başlasak mı?

DENİZ-EDİZ
TÜRKOĞLU
SULTANAHMET/
İSTANBUL

Giyim işçileri direnen halkın yanındadır

Bizler Mahmutpaşa'da çalışan giyim işçileriyiz. 15 Şubat günü akşam eve gitmek üzere Küçükköy Belediyesi'ne ait otobüsle giderken, polisler Alibeyköy'e ait Belediye otobüsünü aramak bahanesiyle durdurup, çoğunluğunu işçilerin teşkil ettiği yolcuları karakola götürdüler.Bugün işbaşında bulunan ABD yanlısı Demirel Hükümeti yaptığı develüasyon ve yeni zamlara karşı direnen işçi sınıfı, köylülük ve dar gelirli halkımız karşısında çaresiz kalmıştır. İşçilere, köylülere gözdağı vermek için toplu karakola götürülmeler, işçi önderlerine işkence edilmesi, demokrat olan herkese baskı uygulanması, Doğu da halkın gelişen mücadelesini sindirmeye yönelik çalışmalar yapmaktadırlar. İzmir TARİŞ'de işçi sınıfı üzerinde silahlı bombalı saldırılar düzenlenmektedir. Haksız yere işçileri işten atmakta, atılan işçiler yerine faşistleştirilmiş kişiler alınmaktadır. TARİŞ işçileri faşistlere gereken dersi verdiler.

Tüm işçi, köylü dar gelirli halkımızın alınan bu baskı yasalarına ve zamlara karşı birleşmesini yurt çapında tüm mücadelelerin desteklenmesini dileriz.

MAHMUTPAŞA
GİYİM İŞÇİLERİ
(İSTANBUL)

Edirne parlamenterlerine açık mektup

Sayın Milletvekillerimiz Cavittin Yenal, Süleyman Sabri Öznal ve Senatörümüz Süleyman Sırrı Ergun. Size soruyoruz: Edirnede olup bitenlerden haberimiz var mı? Yoksa anlatalım.

1— Saraçlar caddesi, Çilingirler çarşısı MHP'li, ÜGD'lilerce işgal altına alınmıştır. Biz esnaflar olarak zor şartlar altında çalışıyoruz. Bu gruplar her allahın günü iş yerimize gelip kendi gazetelerini zorla satıyorlar. Bazen iki tane veriyorlar. Gün aşırıda 100—200 lira haraç topluyorlar. Komandoların şerrinden halk çarşıya inip alış veriş yapamaz hale gelmiştir. Her gün polisin önünde onlardan olmayan insanlar dövülüyor, polis bunlara göz yumuyor.

Biz AP'li ve CHP'li esnaflar olarak bu eşkiyadan bıktık, kime gideceğimizi bilmiyoruz. Emniyete şikayet etsek bile isimlerimizi onlara verecekler, ikinci günde vitrinlerimiz aşağıya inecek.

Siz Süleyman Demirel, acaba eczanemizden haraç alıyorlar mı, zorla takvim ve benzeri şeyleri satıyorlar mı bir öğreniverin.

Şimdilik yazacaklarımız bu kadar. Girişimlerinizi merakla bekliyoruz.

SARAÇLAR CADDESİ
ESNAFLARI
ADINA H. AYDIN

Kayseri'de faşist terör yaygınlaşıyor

Cellat ansızın uyandı bir gece
Tanrım dedi bu nasıl bilmece
Ben öldürdükçe çoğalıyor insanlar
Bense ölmekteyim öldürdükçe

Kurulduğundan bugüne dek, halkın gözü, sesi, kulağı olabilme yolunda ilerleyen Demokrat'a başarılar dileyerek söze başlamak istiyorum.

Yeni MC'nin kurulmasıyla birlikte tüm Türkiye çapında yoğunlaşarak gelişen yoksul, emekçi, ilerici, yurtsever, devrimci halk üzerinde tezgahlanan oyunların bir parçası da Kayseri'de yaşanmaktadır.

Kayseri'de kendisi MHP'li olarak bilinen Vali Babür Ünsal ve polis teşkilatı, halkın varolan tüm demokratik haklarını işkenceyle, izinsiz ev aramalarıyla, baskınlarla çiğnemektedir. Öyle ki, işkence gören bir yakınından haber almak isteyen bir babaya "Milliyetçiler önceleri çok çekti, biraz da komünistler çeksin" denilebilmektedir. Aynı Vali "Tek bir komünist kalmayıncaya kadar temizleme harekatını sürdüreceğini" belirtmektedir.

Valinin bu sözleriyle harekete geçen polisler son günlerde BATTAL-ALTI mahallesini her gece basmakta, 6 yaşındaki çocuktan 60 yaşındaki ninelere dek herkese işkence yapmakta, dayak atmaktadırlar. Son mahalle baskını sırasında Fatma Şimşek adındaki 60 yaşındaki bir anaya hakaret edip, kolunu kırmışlardır. Hergün onlarca insan evlerinden alınıp işkence tezgahlarına götürülmekte, "gizli örgüt" kurdukları gerekçesi ile işkence görmektedirler.

F.A.K.

DÜŞÜNCE ALANI

Ekonomik bunalım ve önlemler paketi (7)

Celal ÜNSAL
(ASİSTAN)

Sermaye-içi çelişkiler tekeller doğrultusunda çözümlemeye yönelik olan devalüasyon önlemi, aynı zamanda ihracatı teşvik eden ve dış ticarette devlet müdahalesini azaltarak, özelleşmeyi geliştiren diğer önlemlerle birlikte düşünüldüğünde, ihracata yönelik bir ekonomi modeline göre kurgulanmış olduğu görülebilir. Kısa dönemde döviz girişi ile daraltılmış yeniden üretime girmiş olan ekonomi, yeniden gerekli girdileri ithal ederek işlerliğini kazanacak ve kapasite kullanım oranlarını yükselterek üretim artışını sağlayacaktır..

Yine bu çerçevede, öncelikle ekonominin üretim kapasitesini arttırmayan idame ithalatı için yeni ara malları ve girdi ithalatı için, "dışa açılarak" (!) dış borç aramaları her türlü ekonomik ve politik tavizle olağanüstü boyutlara ulaşmıştır. İhracata yönelik olarak "Batı tipi piyasa ekonomisine" gerekleri yerine getirildikçe bu çabaların sonuçsuz kalmayacağı beklenmelidir.

YENİ İTHALAT REJİMİ VE İHRACATIN TEŞVİKİ

Buna ek olarak, aslında ekonomik önlemler paketi içinde yer almayan fakat birlikte düşünülmesi gereken iki düzenleme daha vardır. Bunlardan birincisi uygulamaya sokulan yeni ithalat rejimi, diğeri ise Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanununda yapılan değişiklikler ile yürürlüğe giren "ihracat tebliği" ile "ihracatı teşvik kararları"dır.

Yeni ithalat rejimi, özellikle üretim tıkanıklıklarını giderecek olan ara malları ithalatında liberasyon listelerinin genişletilmesi üzerinde yoğunlaşmış, ve bu malların ithalatında önemli kolaylıklar getirmiştir. Ayrıca, ihracata yönelik sanayiler için de gerekli olan girdi ithalatında, döviz önceliği tanınmıştır. İhracat tebliği ve ihracatı teşvik kararları ise teşvik ve uygulama dairesinin kurulması ve bu daire içinde Ticaret ve Sanayi Odaları yetkililerinin temsil edilmesi ile birlikte düşünüldüğü zaman, yeni birikim modeline geçiş sürecinin gerektirdiği tüm düzenlemelerin, adım adım gerçekleştirildiği, tartışmasız bir biçimde görülebilir.

Uzun dönemde ise ihracatı ve döviz gelirlerini artıran ve ithal ikameci alanlardaki üretim darboğazlarını gideren veya azaltan bir yatırım, dış ticaret ve teşvik politikası izlenerek, dışa açık bir ekonomik yapılanma amacı güdülecektir. Dış ticaret ve ödemeler sisteminin piyasa mekanizması yolu ile liberalleştirilmesi sonucunda TL'nin konvertibilitesi sağlanmaya çalışılacaktır. Nitekim, ihracat gelirlerinin bir bölümünün yurt dışında bırakılarak kullanılabilmesi ile ihracatta tescil ve lisans uygulamalarının kaldırılması bu amaca yönelik önlemlerdir.

YABANCI SERMAYE: PARA SERMAYENİN BİR BÖLÜMÜ

Yabancı sermaye konusunda getirilen önlemlerde ekonominin dışa açılma süreci ile yakından ilgilidir. İçerde sermayenin yeniden üretimi için gerekli olan para sermayenin dış finansman bölümü, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki düşük kar hadlerinde çalışan sektörler bağımlı ülkelere aktarılması ve ucuz iş gücü kullanarak gerçekleştirilen ürünlerin ihraç edilmesi ile çözümlenmeye çalışılacaktır. Sonuçta ise emperyalizmin içsel egemenliği daha geniş boyutlarda yeniden üretilecektir.

TEKELCİ SERMAYE, DEVLET VE EKONOMİNİN YÖNETİMİ

Son ekonomik önlemlerin ilgi çeken en önemli yanlarından birisi de Başbakanlık bünyesi içinde kurulan Hükümetin ekonomi politikasının merkeziyetçi bir biçimde düzenlenmesini ve uygulanmasını içeren yeni örgütlenmelerdir. Turgut Özal başkanlığında Yabancı Sermaye Dairesi, Teşvik ve Uygulama Dairesi, Para ve Kredi Kurulu ile Koordinasyon Kurulu biçimindeki yeni örgütlenmeler, ekonominin yönetiminde koordinasyon ve karar bütünlüğünü sağlamak amacıyla kurulmuştur. Ekonomide gelişen ve gelişmek zorunda olan tekelci sermaye, tekel dışı kesimlerin aleyhine olarak devlet üzerindeki egemenliğini de pekiştirmek zorundadır. Egemen sınıflar bloku içinde tekelci sermayenin yönlendiriciliğinde ve egemenliğinde yeni bir blok—içi dengeye doğru bir evrimi ve mücadeleyi yansıtan bu kurumlaşma ve merkezileşme, yeni birikim modeline uygun olan bir gelişmedir. Özellikle eski ekonomik koşullara tekabül eden ve çeşitli sermaye kesimlerine yönelmiş olan devletin dağınık ekonomik müdahaleleri, en aza indirilmek istenmekte ve bu en az düzeyde de tekelci sermayeye, en fazla dışsal ekonomi yaratılmak istenmektedir. Ayrıca yeni koşullara tekabül eden ve bu koşulları olgunlaştırmaya yönelik olarak, devletin yeniden örgütlendirilmesi süreci, devlet ve tekelci sermaye arasında öznel mekanizmalar da getirmektedir. Nitekim adı geçen yeni ekonomik karar birimleri içinde sermaye örgütlerinden biri olan Ticaret ve Sanayi Odaları'nın temsil edilmesi ve gerektiğinde bu kurulların diğer ilgililer ve uzmanlardan, yani TÜSİAD—TİSK uzmanlarından ve burjuva iktisatçılarından bilgi alması, sorunu çok açık bir biçimde sergilemektedir. Kısacası, önlemler paketi içinde ifade edilen "bürokratik engellerin kaldırılması", "ekonomi politikalarının dağınıklıktan kurtarılarak merkezi bir biçimde koordine edilmesi". Merkez Bankası ile Ticaret ve Sanayi Bakanlıkları gibi ekonomiyle yakından ilgili kurumlarda özel sektör yanlısı yeni bürokratların atanması ve DPT'nin pasifleştirilmesi, devletin yeniden örgütlendirilmesine yönelik olan özgün örneklerdir.

SONUÇ

Planlı dönem boyunca, emperyalizme bağımlı bir biçimde izlenen ithal ikamesine dayalı sanayileşme modeli sonucu, varolan sömürü koşullarında önemli bir bunalıma giren Türkiye kapitalizmi; bu bunalımdan çıkmak için, artık—değer miktarını artırıcı yeni sömürü koşullarını yaratmak ve toplam sermaye içinde yeni bir yapılanmaya gitmek sorunu ile karşı karşıyadır. Bu amaçla sermaye—emek çelişkisi düzeyinde sömürü oranını artırabilmek için, son yıllarda uyguladığı enflasyonist mekanizmaya ek olarak, işçi sınıfına yönelik ekonomik baskılarını ücret dondurması, "çalışma barışı" vb. düzenlemelerle yoğunlaştırması kaçınılmazdır. Daha fazla artık—değer elde edebilmek için, yeni birikim modeline uygun bir üretim ve yatırım politikası izleyecektir. Diğer yandan toplam artık—değerin paylaşımında piyasa mekanizması ile etkin ve egemen olmak isteyecektir. Bu bağlamda sermaye—içi çelişkileri tekeller lehine çözebilmek için; bir yandan tekel—dışı

(Devamı 7. Sayfada)

MÜCADELE GÜNLÜĞÜ

25 ŞUBAT

1965 TARIM İŞÇİLERİNİN İLK GREVİ

Adana Nebati Yağ Fabrikasındaki işçiler greve gitti. Bu, tarım işçilerinin ilk greviydi.

1968 İKİNCİ UYANIŞ MİTİNGİ YAPILDI

Mecliste TİP'li parlamenterlerin dövülmesi üzerine FB, T.O.T.B., Orman, Dişçilik, İktisat Fakülteleri öğrenci dernekleri ile FKF'nin katıldığı ikinci uyanış mitingi yapıldı.

1976 Akşehir Öğretmen Lisesi öğrencileri faşizmi protesto etmek amacıyla bir miting yaptılar. Polisle öğrenciler arasında çatışma çıktı, 6 öğrenci gözaltına alındı.

1978 ALİ KARAKAYA, ADİL DEMİRÖZ

ODTÜ Gaziantep öğrencilerinin kaldığı Güney Öğrenci Yurdu da faşistler tarafından tarandı ve Ali Karakaya ile Adil Demiröz öldüler. Faşistlere engel olmak isteyen bir polis memuru da bıçaklandı.

YORUM

Türk-Yunan ilişkileri

Arslan Başer KAFAOĞLU

Türkiye–Yunanistan ilişkilerinin yumuşatılması için Türkiye'ye yapılan baskıların artışı ve bu baskılar karşısında Türkiye'nin durumunda meydana gelen değişmeler, önümüzdeki günlerde iktidarla muhalefet arasında tartışmalara neden olacağa benzer. Olayların köküne inmek için biraz geriye gitmek gerekir. 27 Ocak 1980'de Carter'ın Savunma İşleri Danışmanı Matthew Nimetz bir haber ajansına verdiği demeçte, hiç sorulmadığı halde:

"Hem Türkiye'nin, hem de Yunanistan'ın müttefiki olarak bu iki komşu ülkenin aralarındaki uyuşmazlıklara adil ve dengeli çözümler bulabileceklerini umuyoruz" demişti. Daha sonra Türkiye–Yunanistan ilişkileri hakkında sorulan bir soruya yanıt olarak da şu açıklığı getirmişti konuya:

"..Türk–Yunan anlaşmazlıklarının çözümlenmesinin, Yunanistan silahlı kuvvetlerinin NATO'nun askeri yapısına tam olarak yeniden katılmalarının ve Kıbrıs sorununun adada anlaşmazlıklar dışında bulunan askeri güçlerin geri çekilmesi ile, her iki toplumu da tatmin edecek bir çözüme varılmasının, gene tüm NATO ittifakının çıkarına olduğuna inanıyoruz."

Görüldüğü gibi Kıbrıs konusunda Nimetz'in istediği çözüm biçimi, Türkiye'den çok Yunanistan'ın isteklerine daha yakındır. Öte yandan, NATO'nun güney kanadına Yunanistan'ın dönmesi konusunu ise Ecevit hükümetince dönüşü belirleyen askeri planın reddolunuşu ile birlikte düşünmekte yarar vardır. Ecevit hükümeti zamanında Yunan generali Davos ile o zamanki NATO başkomutanı tarafından bir askeri tasarı hazırlanmış ve bu tasarıya Türk hükümeti, NATO Bakanlar Konseyinde karşı çıkmıştı. Nimetz'in demeci bu bilgi ışığında okununca, Amerika'nın diplomatik bir dille Yunanistan'ın NATO'nun askeri yapısına girmesine karşı çıkan tavrının değişmesi isteği de bulunduğu açıkça meydana çıkar. Bu isteklerini basın ajanslarına çıkaracak kadar belirginleştiren Nimetz'in bunu SİA anlaşmasının parafesi için Ankara'da yapılan görüşmelerde dile getirmediği söylenemez.

Nimetz'in Türkiye'de basında önem verilmeyen demecinin üzerinden onbeş gün geçmeden bizzat Amerikan Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, Dış Yardım Yasasının Kongrede tartışılması sırasında aynı görüşleri yinelemiş ve bu demeç de bizim haber ajanslarında sadece "Kıbrıs anlaşmazlığının çözümü çok zordur" şeklinde tek bir cümle ile yer almıştır.

Federal Almanya yetkilileri, Türkiye'ye yardım için bu konularda titiz davranmazken, herhalde Cyrus Vance'ın son Avrupa ziyaretinden sonra da Birleşik Amerika ile aynı çizgiye girmiştir. Almanya Dışişleri Bakanı Genscher'in "Türkiye'ye yardım Yunanistan ile anlaşmasına bağlıdır" şeklindeki demecinin arkasından, Ege'de komutanlık konusunu düzenleyen Rogers planı ilan edilmiştir. Bu plan Ege'de üçlü komutanlık ilan etmektedir. Türk karasuları için Türk komutan, Yunan karasuları için Yunan komutan ve Ege'nin diğer alanları için Girit merkezli bir NATO bölge komutanlığı. Bu plan gerek sivil ve askeri bürokrasi, gerekse siyasal partiler tarafından beğenilmez ve buna karşı tavır alınması beklenirken, Türk hükümeti Kıbrıs harekâtı sırasında Ege hava sahasına koyduğu sınırlamaların tek taraflı olarak kaldırıldığını bildirdi. Bu özellikle, NATO'nun güney kanadına Yunanistan'ın dönüşüne karşı olan ve bu tutumunu Genel Başkan Ecevit ağzından son bütçe konuşmalarında dile getiren CHP'de büyük tepkiler uyandırdı.

Haberlerden anlaşıldığına göre CHP, Ege hava sahasındaki bu tek taraflı tasarrufun ve Yunanistan'ın NATO'nun askeri yapısına girişi uğruna ilişkileri yumuşatmanın karşısındadır. "Türk–Yunan ilişkilerine karşılıklı görüşme ile çözüm bulunması" tutumunun boğulduğu gerekçesiyle Amerika ve Federal Almanya'nın baskılarına karşı açıkça karşı çıkmasa da, sonuçlarını beğenmediğini dile getirmektedir.

Olaylar ise CHP'nin muhalefetini haklı gösteriyor. Yunan Büyükelçiliğinden yapılan açıklama, Ege hava sahasındaki açılmaya Yunanistan'ın katıldığı haberini erken bulmaktadır. Daha da önemlisi Yunanistan, karşı tarafa çok ödün verildiği için Türk kamuoyunun reddettiği Rogers planını da beğenmeyip, NATO askeri kanadına dönmeyi reddetmiştir. Yunanistan, eski DAVOS–Haig planını istemektedir.

Bu tartışmalar uzadıkça da, Demirel'in ivedi yardım umutları zayıflamaktadır. Kurtuluş umudu sandığı bu yardımlar geciktikçe Demirel hıncını emekçilerden, demokrat düşüncelilerden çıkaran baskı havasını yoğunlaştırmaktadır.

NİYAZİ ZORBA
(1955 - ....)

8.2.1980'de Terme'de faşist katillerce şehit edilen Niyazi ZORBA yoldaşımızın anısı devrimci yolumuza ışık tutacak.

ÇARŞAMBALI
DEVRİMCİ MEMURLAR
ÖĞRETMENLER VE
GENÇLER

Demokrat: 701

27-29 Şubat'ta yapılacak seçimlerle birlikte baskılar da arttı

Zimbabve'de seçimler yaklaşırken olaylar yoğunlaşıyor

- Son gelişen olaylar nedeniyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi,Zimbabve'ye bir anket komisyonu gönderdi; ancak İngiliz Valisi Lord Soames böylesi bir ankete karşı olduğunu açıkladı
- Uluslararası Af Örgütü,Vali Soames'ten sıkıyönetim sırasında tutuklananların salıverilmesi, işkence ya da benzeri işlemlere son verilerek görüşme olanağı tanınması ve 1965'ten bu yana idam edilenlerin açıklanmasını istedi

30 Aralıkta Salisbury'da yapılan seçim toplantısında ZANU yanlıları.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

27 Şubat'ta başlayıp 29 Şubat'ta sona erecek olan Zimbabve (Rodezya) seçimlerinin —eğer ertelenmez ve tehlikeye girmezse— olaylı geçebileceği ve seçim sonuçlarının hem Afrika kıtası hem de Batılı büyük ülkeler açısından büyük önem taşıdığı bildiriliyor.

Seçimlere katılan ZANU örgütüne yapılan saldırı ve baskılar son günlerde yoğunlaşmıştı. Ülkeyi denetimi altında tutan ve beyaz rejimle işbirliği yapan zenci lider Rahip Muzoreva'nın seçilmesini isteyen İngiliz yönetimi, ZANU (Zimbabve Afrika Ulusal Birliği Cephesi) adlı kurtuluş örgütü yöneticileri üzerinde büyük bir baskı uyguluyor. ZANU'nun lideri Mugabe'ye birkaç suikast yapıldı, örgütün bazı bölgelerde seçim kampanyasını sürdürmesi engellendi ve son olarak ZANU Enformasyon Bürosu Şefi Nyoko, İngiliz polisi tarafından tutuklandı.

Son gelişen olaylar nedeniyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Zimbabve'ye bir anket komisyonu göndermeye karar verdi. Bu karar üzerine Zimbabve'nin İngiliz Valisi Lord Soames, BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a bir mektup göndererek, böylesi bir anketin seçim sırasında yapılmasına karşı olduğunu açıkladı.

İNGİLTERE'NİN AMACI NEDİR?

Öte yandan Zimbabve'ye komşu ülkelerden Zambiya Devlet Başkanı Kaunda, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Zimbabve'ye bir müdahaleye hazırlandığı yolundaki haberlerle ilgili olarak görüşlerini bildirdi. Kaunda şöyle dedi:

"Zimbabve'deki İngiliz yönetiminin serbest bir seçim yapılması için içtenlikle çalıştığına inanmıyorum. Aksine Yurtsever Cephe kanatlarından birinin kazanmaması için elinden geleni yapıyor. Öte yandan, elimde, İngiliz yönetiminin, Güney Afrika Cumhuriyeti'ni seçimlerden sonra Zimbabve'ye müdahaleye davet ettiğini gösteren kesin kanıtlar var."

Aynı konuda bir açıklama yapan komşu ülkelerden Tanzanya'nın Dışişleri Bakanı Ben Mkapa da, Afrika'nın Zimbabve'de bir Güney Afrika varlığına veya İngiltere'nin Yurtsever Cephe'ye karşı tutumuna razı olamayacağını söyledi.

İngiltere Dışişlerince yayımlanan bir açıklamada da, Zimbabve'de 27 Şubatta yapılacak seçimlerden sonra herhangi bir dış müdahaleye başvurulmasına kesinlikle karşı çıkıldığı ileri sürüldü.

Öte yandan, Uluslararası Af Örgütü, İngiliz denetimi altındaki Zimbabve (Rodezya)'de insan haklarının ihlal edildiğini bildirdi. Buna neden olarak da, yasal yaptırım yetkisinin, gizli idamlar ve işkencelerden sorumlu Zimbabve yetkililerinin elinde bulunmasını gösterdi.

Merkezi Londra'da bulunan örgüt, Zimbabve'de, yönetimi geçici bir süre için üstlenen Lord Soames'e, asayişin sağlanması amacıyla Zimbabve yönetimine daha geniş yetkiler verilmesi hususunda bir uyarı telgrafı gönderildiğini açıkladı. Soames'e gönderilen masajda, İngiliz Valinin eski beyaz azınlık yönetimi sırasında konulan ve hâlâ yaygın şekilde yürürlükte olan işkence uygulamalarını yasaklayamamış olmasına işaret edildi.

AF ÖRGÜTÜ TUTUKLULARLA GÖRÜŞTÜRÜLMEDİ

Uluslararası Af Örgütü, Zimbabve'de daha önce 3000—4000 arasında siyasi tutuklu olduğunu belirlemişti. Bunun şimdi 2000'den aza düştüğünü bildiren, örgüt, yine de sıkıyönetim yasaları altında tutuklamaların sürdürüldüğünü kaydetti. Örgüt, Soames'in Uluslararası Kızıl Haç Örgütü'nün tutukluları ziyaretini geri çevirmesini, "Zimbabve'deki eski yönetimlerin davranışlarına paralel" olarak niteledi.

İngiliz Valiyi eski iktidarlardan kalan baskıcı yasaların İngiliz yönetimi altında uygulanmayacağını kamuoyuna açıklamaya çağırdı.

Öte yandan, geçici Vali Soames'den, sıkıyönetim sırasında tutuklananların salıverilmesi, uluslararası örgütlerin tutuklularla temasının sağlanması, işkence ya da benzeri işlemlere son verilerek tutuklulara 48 saat içinde yakınlarıyla ve yasal temsilcileriyle görüşme olanağı verilmesi, tutuklanan herkesin yasal biçimde yargılanması ya da derhal salıverilmesi ve Zimbabveli beyazların yönetimi ele geçirdikleri 1965 Kasımından bu yana idam edilenlerin açıklanması için çağrıda bulunuldu.

Zimbabve'de seçime katılan partiler

ZANU (Zimbabve Afrika Ulusal Birliği Cephesi)
Bu örgüt, beyaz azınlık rejimine karşı sürdürülmüş olan gerilla savaşında büyük bir rol oynamıştı. Robert Mugabe'nin önderliğindeki ZANU, sol kanatta açıkça yer alan tek örgüt. Siyah gençlik tarafından büyük ölçüde destekleniyor.

ZAPU (Seçimlere Yurtsever Cephe adıyla katılıyor)
Joshuo Nkomo tarafından yönlendirilen bu örgüt, gerilla savaşı sırasında ZANU ile birleşmişti.

UANC (Birleşik Afrika Ulusal Konseyi)
Beyaz azınlık rejimiyle işbirliği yapmış olan Rahip Abel Muzoreva'nın partisi. Geçen Nisan ayında ZANU ve ZAPU'nun katılmadığı seçimlerde en çok oyu toplayarak başkan olmuştu. Rahip Muzoreva'nın partisi, İngiliz yönetim ve Güney Afrika Cumhuriyeti tarafından da destekleniyor.

Rodezya Cephesi
Daha önce beyaz azınlık rejiminin yöneticisi olan eski Başbakan Ian Smith'in önderliğindeki bu beyaz örgüt, Zimbabve Parlamentosunda beyazlar için ayrılan tüm sandalyeleri kazanma şansına sahip.

NDU (Ulusal Demokratik Birlik)
Henry Chihota'nın lideri bulunduğu muhafazakâr parti. Geçen Nisan ayında oldukça çok oy almıştı. Ancak bu seçimlerde yüksek bir başarı elde edemeyeceği belirtiliyor.

Zimbabve Afrika Ulusal Birliği
ZANU örgütünün kurucusu ve ülkede gerilla savaşının örgütleyicisi olan Ndabaningi Sithole'nin partisi. Sithole, gerilla savaşını yarıda bırakarak, beyaz azınlık rejimiyle uzlaşma eğilimleri göstermişti.

ZDP (Zimbabve Demokrat Partisi)
Genellikle "entelektüellerin partisi" olarak bilinen bu örgüt, Rahip Muzoreva'nın UANC adlı partisinden ayrılan James Chikerema tarafından kurulmuştu.

Irak, Amerika ile yaptığı ileri sürülen görüşme haberlerini yalanladı

Irak'ta yayınlanan "El Cumhuriye" gazetesi, Irak ile Amerika Birleşik Devletleri arasında, Irak—Ürdün sınırına yakın bir yerde gizli görüşmeler yapıldığına ilişkin basın haberlerini yalanladı. Gazetede ayrıca, 1967 Haziran'ında kesilen Irak—Amerikan ilişkilerini düzeltecek koşulların belirmediği ve Amerika'nın siyonizmi korumaktan vazgeçip, Filistin halkının haklarını tanımadığı sürece bu ilişkilerin düzelemeyeceği belirtildi.

NİYAZİ ZORBA
(1955 -....)

Durur mu?
Onurlu kavgamız
Senin toprağa düşmenle
Bugün bir kez daha gördük
Niyazi Yoldaş
Bir kez daha gördük
Bir gidenle binlerin
doğduğunu.

Anısı, faşizme karşı mücadelemizde yaşayacak.

ÜNYELİ
DEVRİMCİLER

Demokrat: 702

Filistin İsrail'le BM çerçevesi dışında görüşmeye oturmayacak

Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yaser Arafat, Japonya'nın "Aşahi Simhuna" adlı gazetesine verdiği demeçte, İsrail'le Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında hiçbir şekilde görüşmeye girmeyeceklerini belirtti. Barış görüşmelerinin başlaması için üç koşul öne süren Arafat, 1980'lerin Filistin tarihi ve Orta Doğu için kilit noktası olacağını söyledi. Bu üç koşul, Filistin anavatanının, İsrail'den geri alınması, Filistin halkına kendi kaderini tayin hakkı tanınması ve bağımsız bir Filistin devletinin kurulması şeklinde özetlenebilir.

Öte yandan İsrail'in Avrupa başkentlerindeki büyükelçileri düzeyinde yapılan toplantı Londra'da bitti. Avrupa ülkelerinin Filistin Kurtuluş Örgütü'nü destekler tutumlarının belirginlik kazanması, İsrail'in bu konuda birtakım girişimleri başlatmasına neden oldu. Bilindiği gibi, içlerinde Türkiye'de olmak üzere, birçok Avrupa ülkesi, FKÖ'yü resmen tanıdıklarını açıklamışlardı.

Yunanistan NATO'nun askeri kanadına dönmeyi reddetti

ATİNA(THA)

Yunan Hükümet'ince NATO Avrupa Müttefik Kuvvetleri Komutanı General Bernard Rogers'e Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşü ile ilgili önerileri tatminkar bulmadığı için kabul etmediğini açıkladı.

Başbakan Konstantin Karamanlis başkanlığında ve yetkili bakanların katıldığı bir toplantıdan sonra yapılan açıklamada Yunan hükümetinin General Rogers'a, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşü için kendisinin 11 Şubat 1980 önerileri yerine Mayıs 1978'de zamanın Yunanistan Silahlı Kuvvetler Başkanı General İoannis Davos ile General Rogers'ın selefi General Alexandre Haig arasında hazırlanan planı kabul etmeye hazır olduğunu bildirdiği belirtiliyor.

Açıklamada, Davos-Haig planının Yunan tarafınca ve NATO'nun üst kademesince benimsenmiş olmasına rağmen Türkiye'nin itirazı nedeniyle yürürlüğe konulmadığı öne sürüldü. Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına sadece DAVOS-Haig planına yakın bir planla girebileceği ima edilerek bu plandan uzak olan Rogers'ın önerilerinin tatmin edici olmadığı vurgulandı.

Yunan Hükmetinin konuyla ilgili açıklamasının son bölümünde ise şöyle denildi:

"Artık, önceliklerini tartıp, bir tek üyesinin (Türkiye) yersiz itirazlarının ittifakın iç tutarlığının sağlanması ihtiyacına ağır basıp basmadığına kanaat getirmek ittifaka aittir."

Bilindiği gibi Davos-Haig planına göre, NATO'nun İzmir'deki karargahına karşı Larissa'da bir karargah bulunacaktı ve İzmir'deki karargah Türk komutanının denetimi altında sadece Türk karasuları üzerindeki hava sahasını kontrol edecekti. Ege'nin geri kalan kısmı, Larissa'daki Yunan komutanın denetimi altına girecekti.

Öte yandan Dışişleri eski Bakanı Gündüz Ökçün "Mor Hat" adıyla bilinen 714 sayılı notam'ın yürürlükten kaldırılması ile ilgili olarak, "Ege'de karşılıklı hak ve çıkarların uyumlaştırılmadan 714'ün kaldırılması Türkiye'nin aleyhinedir", dedi.

Öte yandan Türk Haberler Ajansı'nın bildirdiğine göre, Ankara'daki diplomatik gözlemciler, "Mor Hattın" kaldırılması ile Federal Almanya Maliye Bakanı Matthofer'in Ankara'yı ziyareti arasında bağlantı kuruyorlar.

Şu anda parlamenter olan eski bir diplomat, THA'na şu yorumu yaptı:

"1974 yılında Kıbrıs harekatı sırasında ilan edilen Mor Hattı geçecek uçaklar, bu hatta gelmeden önce bildirimde bulunmak zorundaydı. Türkiye'nin bu hattı yürürlüğe koymasından sonra Yunanistan'da Ege'nin doğusuna yönelik uçuşlar için bölgeyi tehlikeli alan ilan etti. Bugün ise bu hat kaldırıldı. Bu hattın kaldırılmasıyla Yunanistan'ın 6 mil olan karasularına 4 mil daha eklendi. Ayrıca Dışişleri Bakanlığı'nın bu konudaki resmi tutumu daha önce, Yunanistan NATO üyesi değil, neden bu hattı kaldıralım; biçimindeydi. Şu anda ise Yunanistan yine NATO üyesi değil, ancak bu hat kaldırıldı. Bu Yunanistan'ın yakında NATO'nun askeri kanadına dönüşünün önünde hiçbir engel kalmayacağı, birçok konuda anlaşmaya varıldığı anlamına gelebilir."

EKONOMİ

Bağ-Kur'un 1979'daki 8 milyar 348 milyonluk net varlığının büyük bir bölümü bankalara ve taşınmaz mallara yatırıldı

Bağ-Kur ve SSK kaynakları çalışanlar yararına kullanılmıyor

- Ülkemizde yaklaşık 1,5 milyon kişi hiç bir sosyal güvenlik kurumundan yararlanamazken bu vaatlerin ne ölçüde geçerli olduğu açıktır

EKONOMİ SERVİSİ

Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 1980 bütçesinde yer alan bilgilere göre, SSK'nın 70 milyarlık maddi kaynaklarının 39 milyar TL'si (% 56.2) tahvillere, % 13.45'i bankalara, % 10.1'i taşınmaz mallara yatırıldı. Kurumun 1979 sonu varlığının % 80'i işçiler yararına kullanılmazken, kaynakların yalnızca % 18'i konut kredisi olarak işçilere verildi.

Sosyal Güvenlik Bakanlığı giderleri içinde işçiler için kullanılan sigorta giderlerinin payı ise % 48 olarak gerçekleşti.

Öte yandan Bağ-Kur'un 1979 sonunda 8 milyar 348 milyon TL. olan net varlığının yalnızca % 11'ini oluşturan 921 milyonluk bölümü, kurum sigortalılarının konut ve toplu işyeri kredileri için kullanılırken geriye kalan 7 milyarlık kesimi ise bankalara, taşınmaz mallara yatırıldı.

Bakanlık bütçesinde "1980 mali yılı içinde sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınması çalışmaları devam etmelidir", "Mevcut sosyal güvenlik kurumları bir çatı altında toplanmalıdır" türünde yıllardır yinelenen ancak bir türlü gerçekleşmeyen vaadler de yer almaktadır. Ancak, mevcut sosyal güvenlik kurumları çalışanlar doğrultusunda işlemezken, ülkemizde yaklaşık 1.5 milyon kişi hiçbir sosyal güvenlik kurumundan yararlanmazken bu vaadlerin ne ölçüde geçerli olduğu açıktır.

Özel sektörle, kamu sektörü arasında "Demir-Çelik Birliği"

İSTANBUL (AA)

Türkiye'de demir çelik üreten kamu ve özel sektör kuruluşlarının DPT'nin öngördüğü şekilde "Türkiye Demir—Çelik Birliği" kurulması için prensip anlaşmasına vardıkları bildirildi.

Özel sektör demir—çelik üreticileri adına Himmet Kartay ile özel sektör Demir—Çelik Federasyonu Başkanı Yakup Kefeli, bu konuda yaptıkları ortak açıklamada, birliğin, demir—çelik sanayi kuruluşlarının kapasitelerine göre üretim yapmaları, verimliliği arttırıcı önlemlerin alınması ve gerekli yatırımların yapılması konularında resmi ve özel mercilerin arasındaki koordinasyonu sağlayacağını söylediler.

Birliğin kamu kesimindeki demir—çelik işletmeleri ile özel kesimden ark ocaklarıyla, demir—çelik üreten kuruluş ve haddehanelerden oluşacağını belirten Kartay ve Kefeli, demir—çeliği ham ve yardımcı madde olarak kullanan tüm sanayi kollarının bu birliğe üye olabileceğini ifade ettiler.

Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesi arttırılacak

EKONOMİ SERVİSİ

TBMM'ne sunulan 1980 yılı bütçesinde, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 1979'a göre % 85 arttırılmış bulunan bütçesine, ek ödenek konularak iki katından fazla arttırılıyor. Böylece geçen yıl 9.5 milyar lira olan ödenek bu yıl 19.7 milyara yükseltiliyor.

Arttırılan ödeneklerin biri ile emniyet mensuplarına verilen fazla çalışma ücretleri yükseltilip, ayda 5000 lira kira yardımı verilmesi öngörülüyor. Bu alanda hizmet binaları için 1.8 milyar lira, lojman inşaatı için de 400 milyon lira ek ödenek ayrıldı.

Hükümetin hazırladığı bütçede, emniyet hizmetleri için şu anda mevcut 6898 taşıta ek olarak bu yıl 1598 yeni taşıt daha alınması tasarlanmıştı. Bütçe Plan Karma Komisyonu'nda bu artış yeterli görülmeyip ve buna 500 taşıt daha eklenmesi ve bu iş için 370 milyon lira ek ödenek konulması kararlaştırıldı. Bütçe tasarısında "hizmetin önem kazandığı ve ekip devriye sistemine gidilmesi" nedeniyle taşıt sayısının arttırılması gerektiği öne sürülüyor.

Bunun yanı sıra, emniyet kuvvetlerinin bilgisayar, telsiz, radar ve diğer teknik donatım ve gereçlerinin karşılanabilmesi için daha önce ayrılan ödeneğin 507 milyon lira arttırılması da kabul edildi. Bütçe tasarısında 1980 yılında emniyet örgütüne 10.000 kişi alınacağı da belirtiliyor.

Hükümetin teklif ettiği ödeneklerin daha sonra komisyonda arttırılması ile, baskı yasalarının ve Milli Güvenlik Kurulu tarafından istenen "Olağanüstü Hal Yasası"nın kolaylıkla çıkartılabilmesi için "uygun bir kamuoyu oluşturma" çabasına girildiği gözleniyor.

YAKLAŞIM

Egemen sınıflar arası çelişkiler üzerine

Yılmaz DOĞAN

Türkiye'de egemen sınıflar blokunun, emperyalizmle bütünleşmiş yerli tekelci sermaye, büyük toprak ağaları ve büyük tefeci–tüccardan oluştuğu yaygın kabul gören bir önermedir. Yine Türkiye'de politik gökyüzündeki fırtına bulutlarının sık sık yağmurlar –bazen dolular– yağdırdığı da yaşanan bir gerçektir. Politik gökyüzündeki gelişmeler özünde emek–sermaye, başka bir soyutlamayla, egemen sınıflar–emekçi halk arasındaki çelişkiden kaynaklanmakta ise de; egemen sınıflar kendi aralarındaki çelişkilerin de bu gelişmelerde "etkileyici" roller oynadığı, hatta bazı konjonktürlerde "belirleyici" özellik kazandığı genel kabul gören bir önermedir.

Ne var ki bu genel önermeler, somut konjonktüre ilişkin çözümlemelerde, "genel" özelliklerinden dolayı yetersiz kalmakta ve somut durumun somut çözümlenmesi, daha ayrıntılı çözümlemelerden türetilmiş önermeleri gerekli kılmaktadır. Örneğin, tekelci sermaye dediğimiz egemen sınıflar blokunun "egemen" sınıfıyla, büyük toprak sahipleri arasındaki çelişkiyi ele alalım. Bu iki sınıf arasındaki çelişkilerin hangi noktalarda derinleştiğini, hangi noktalarda uzlaşma zemini bulduklarını kolaylıkla söyleyebilir miyiz? Belki çok genel şeyler söyleyebiliriz; örneğin toprak sahiplerinin vergilendirilmeleri gerektiğini tekelci sermaye hep vurgulayıp duruyor. Ama bu istek yıllardır hiçbir iktidar tarafından gerçekleştirilememiştir. Son vergi tasarısını ve tarıma ilişkin getirilen önlem paketini ele alalım. Bu konuda büyük toprak sahipleri ve onların örgütü olarak bilinen T. Ziraat Odaları Birliği ne düşünmektedir? "İhracata yönelik ekonomi modeli" diye bilinen ve uygulanmak istenen birikim tarzı konusunda bu kesimin tavrı nedir?

Daha çarpıcı ve o kadar önemli bir başka örnek; tekelci sermayenin bütün kesimleri son "önlem paketi" hakkında aynı şeyleri mi düşünüyorlar? T. Odalar Birliği, TÜSİAD gibi örgütlerin demeçlerine bakarak bu konuda genel yargılar edinebiliriz. Ama örneğin, bir Eskişehir Sanayi Odasının görüşlerine göz atalım. Tekelci sermayenin bu kesimi Koç, Sabancı vb'lerin egemen olduğu T. Odalar Birliği, TÜSİAD'la aynı şeyleri mi düşünüyor?

Eskişehir Sanayi Odası (ESO), 53 nolu Haber Bülteninde yer alan "Önlemler Milli Sanayiciler İçin Olağanüstü Güçlükler Getiriyor" başlıklı yazısında, "Teşhiste beraber olmamaya olanak yoktur" demekle birlikte "tedavi" konusunda getirilen "önlemler paketi"ni üç noktada eleştirmektedirler.

Eleştiri noktalarından birisi, yapılan devalüasyonların işletme sermayelerini daha çok daralttığı iddiasıyla ilgilidir. ESO, işletme sermayelerinin daralması sonucu, sermayeleri daralan kuruluşların "tesislerini büyük sermayeye devredecekleri"ne işaret etmekte ve "kredi önlemleri" alınması gerektiğini belirtmektedir. ESO bünyesinde, banka–sanayi bütünleşmesinden oluşan "holding–bank" türü sermaye gruplarının dışında kalan kesimler bulunmaktadır. Bu kesimin öteden beri Türkiye'deki kredi sistemine eleştirileri vardır.

İkinci eleştiri para operasyonlarının, borçlu sanayicilerin borçlarını katlayarak artırdığı noktasındadır. Bu operasyonlar sonucu "bu girişimcilerin yatırımlarını durduracakları ve daha

(Devamı 5. Sayfada)

GÜNÜN GÖZLEMİ

Cumhurbaşkanlığı

İlhami SOYSAL

Daha açıktan gündeme pek gelmedi ama, gelecektir. Eli kulağında. Şimdilik kulislerde fısıl fısıl soruluyor:

- Cumhurbaşkanı kim olacak?

Sonra yorumlar yapılıyor

- Silahlı Kuvvetler, devlet başkanlığına gene bir askerin getirilmesini istiyorlarmış.

- İyi ama kim olur?

Sonra karşı görüşler sergileniyor:

- Cumhurbaşkanını seçecek organ Türkiye Büyük Millet Meclisi. Demokrasilerde onun iradesinin üstünde irade olmaz ki...

Olur mu olmaz mı, var mı yok mu tartışmasına girmek istemeyiz ama, hemen şu önümüzdeki günlerde Türkiye'nin gündeminde bu konu bir önemli köşe başını tutacaktır.

ADAYLAR VE TARİH

Yeni Cumhurbaşkanı adayları kimler olabilirden önce, Cumhurbaşkanlığı kurumunun tarihini ansımakta yarar var. Şu önümüzdeki Mart ayı içinde seçilecek Cumhurbaşkanı, Devletimizin yedinci Cumhurbaşkanı olacak.

İlki malum. Cumhuriyetimizin de kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk... Cumhurbaşkanı seçildiğinde de, seçildikten sonra dört yıl süreyle de taaa 30.6.1927 gününe kadar mareşal rütbesiyle bir Silahlı Kuvvetler mensubu.

İlginçtir ama pek bilinmez, Atatürk, 30.10 1924 tarihinde askerlikle politikayı kesinkes birbirinden ayırmak istemiş, hem asker hem milletvekili olan komutanlara, iki görevlerinden birini seçmelerini buyurmuş, Karabekir, Cebesoy, Refet Bele, Ali İhsan Sabis, Nureddin Paşa gibi generaller, askerliği bırakıp politikayı yeğlemişler, bir kısmı ise ordu saflarında kalmayı uygun bulmuşlardır.

ÜÇ İSTİSNALI UYGULAMA

Gazi Mustafa Kemal, kendisi dışında iki askeri daha, günümüzdeki deyimiyle orgeneral, o günkü deyimiyle I. Ferik olan Başbakan İsmet Paşa /İnönü/ ve Millet Meclisi Başkanı gene I. Ferik Kâzım Paşa'yı /Özalp/ bu kuralın dışında tutmuştur. Bu iki Paşa da, Müşir Mustafa Kemal'le birlikte ancak 1927 yılında silahlı kuvvetlerden emekli olarak orduyla organik bağlarını kesmişler, o güne kadarsa, rütbelerini korumuşlardır.

15 yıllık cumhurbaşkanlığının dört yılını rütbeli bir asker olarak yürüten Atatürk'ten sonraki Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ise 1938-1950 yılları arasında 12 yıl, emekli bir orgeneral olarak Devlet Başkanlığı yapmıştır.

Günümüze değin, Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturanlar arasında bir tek Celal Bayar'dır ki, meslek olarak askerlikten gelmemiş ilk ve son sivil Cumhurbaşkanı olmuştur.

SONRAKİ ASKERLER

Bayar'ın askeri darbe ile 27 Mayıs'ta devrilmesinden sonraysa, Devlet Başkanlığı, Başkomutanlık, ve hatta Başbakanlık bir süre için Milli Birlik Komitesi'nin de başkanı olan Orgeneral Cemal Gürsel'in kişiliğinde toplanmıştır. 1961 Anayasası'nın halk oylamasıyla yürürlüğe girmesinden sonraysa, Orgeneral Gürsel de emekliye ayrılmış ve Cumhuriyetin dördüncü Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Ama o da, Cumhurbaşkanı seçileceği güne kadar rütbeli bir askerdir.

Gürsel'in 1965'de hastalanması ve dönemini doldurmadan 1966'da görevini yapamaz duruma geldiğinin doktor raporuyla saptanması üzerine, o günlerin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay, emekliye ayrılmış, cumhurbaşkanına vekâlet eden Cumhuriyet Senatosu başkanı tarafından kontenjan senatörlerinin birinin istifasıyla boşalan senatörlüğe atanmış ve Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

ARADAKİ MACERA

1966-1973 yılları arasında Türkiye'nin beşinci Cumhurbaşkanlığını yapan emekli Orgeneral Cevdet Sunay'dan sonra, yeni Cumhurbaşkanının kim olacağı konusuysa, 12 Mart darbesini izleyen yıllarda Türk politik yaşamını çok dalgalandırmıştır. Dönemin Genelkurmay Başkanı olan Orgeneral Faruk Gürler, ardında silahlı kuvvetlerin de isteği ve desteği olduğu kanısıyla, askerlikten emekliliğini istemiş, tıpkı Sunay gibi dolaylı yollarla kontenjan senatörlüğüne atanmış, Cumhurbaşkanlığına aday olmuş ama çok çabalamasına karşın seçilememiştir.

Emekli Orgeneral Gürler Cumhurbaşkanı seçilememiştir ama, bir başka emekli asker, eski Deniz Kuvvetleri Komutanlarından emekli Oramiral Fahri Korutürk 6 Nisan 1973'de Türkiye'nin altıncı Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Şimdi sıra yedinci Cumhurbaşkanının seçiminde...

KİM OLABİLİR?

Şimdiye kadarki altı cumhurbaşkanından beşinin asker ya da emekli asker olması, iki kez genelkurmay başkanlarının Cumhurbaşkanı olmaya soyunmuş bulunmaları, bu kez de Cumhurbaşkanlığı için böylesi bir formülün uygulanacağı görüşüne çok kişiyi yatırmaktadır.

Görebildiğimiz kadarıyla şimdiye kadarki Genelkurmay başkanlarının en sivil yapılısı olan Orgeneral Sayın Kenan Evren'in politika arenasına girmeye niyeti yok gibidir. Hele yakın geçmişteki Faruk Gürler denemesi de bilindikten sonra... Peki o zaman kim Cumhurbaşkanı olacaktır?

(Devamı 5. Sayfada)

Otobüsler çalışmıyor, hastanelere sağlam giren hasta çıkıyor

Akaryakıt darlığı tüm yurtta yeniden had safhaya ulaştı

● **Otobüs şoförleri: "İlgililer yolcuların protestolarından çekindiklerinden mecburen depolarını dolduruyorlar.**

● **G.Antep'de devlet hastanesi, çocuk hastanesi, sigorta ve diğer hastanelerde fuel-oil bulunmadığından hastalar bir de soğukla mücadele ediyor.**

YURT HABERLERİ MERKEZİ

İlgililerin tüm ferahlatıcı demeçlerine, yapılan yüzde 100'ü aşkın zamlara rağmen, motorin ve gaz sıkıntısı hâlâ sürüyor. Mazot yokluğu nedeniyle şehirlerarası otobüsler sefer yapmakta güçlük çeker, traktörler tarlalara çıkamaz ve bir litre gaz için benzin istasyonlarında ellerinde bidonla halk kuyruklar oluştururken, çoğu hastanede yeterince ısıtılamıyor. Bazı Hastanelerde ise soğuktan daha da kötü olacağını anlayan hastalar iyileşmeden hastaneyi terketmektedirler.

KOCAELİ

Mazot yokluğu nedeniyle şehirlerarası ulaşımda büyük güçlükler başgösterdi. Uzun yola çalışan ttobüsler, yollardaki akaryakıt istasyonlarından mazot alamadıkları için, yolcuları ile birlikte Petrol Ofisi Derince tesislerine gelerek depolarını doldurmaya çalışıyorlar. Otobüs şöförleri çektikleri sıkıntıyla ilgili olarak şunları söylediler: "Pek çok istasyonda mazot yok. Karaborsada ise korkunç fiyatlarla satılıyor. Yolcularımızla birlikte yollarda perişan oluyoruz. Herşeyin bol olduğunu söyleyen ilgililer bizlerle alay mı ediyorlar? Bizim halimizi görmezler mi"

Yolcuların önerileriyle Petrol Ofis tesislerine geldiklerini belirten otobüs şöförleri "İlgililer otobüs yolcularının protestolarından çekindikleri için mecburen depolarımızı dorduruyorlar. Mazot bulamayan arkadaşlarımıza aynı yolu izlemelerini salık veririz" dediler.

GAZİANTEP

Akaryakıt sıkıntısı yüzünden hastanelerde hasta ve personel güç durumda kalmaktadır.

Devlet Hastanesi, çocuk hastanesi, sigorta ve diğer hastanelerde fuel oil bulunmadığından kaloriferlerin tam yanmadığı, bu nedenle hastaların bir de soğukla mücadele ettikleri, personelin soğuktan gerekli hizmeti yapamadığı görülmektedir.

Gaziantep hastanelerinde yatan hastaların ve hastane personelinin konuyla ilgili şikayetleri bir şeye yaramıyor. Kaloriferlerin yanmaması yüzünden son günlerde Gaziantep hastanelerinde yatan hasta sayısının büyük oranda azaldığı bildirilmektedir.

Uzun yola çalışan otobüsler, yollardaki akaryakıt istasyonlarından mazot alamadıkları için, yolcuları ile birlikte Petrol Ofisi Derince tesislerine geliyorlar.

Aydın'da çiftçiler mazot darlığını protesto etti

AYDIN(THA)

Aydın ve yöresindeki üreticiler ekim zamanı gelmesine rağmen akaryakıt yokluğundan hâlâ pamuk ekemediklerini öne sürerek Aydın'a kadar traktörleriyle bir gösteri yürüyüşü düzenlediler.

Pamuk taban fiyatlarına hâlâ fark verilmediğini de belirten üreticiler, çiftçinin hatalı tarım politikası nedeniyle tohumsuz ve gübresiz bırakıldığını bildirdiler. 250 dolayında traktör ile 1500 üreticinin katıldığı yürüyüşde, Söke ovasının ekim yapılmaması nedenniyle otlağa dönüşeceği öne sürüldü.

Çiftçilerin yürüyüşü Aydın Atatürk Anıtı önünde yapılan gösteri ile sona erdi.

Oto yedek parçaları dağıtımının devlet tekeline alınması istendi

ANKARA(A.A)

Ankara Umum Otomobilciler ve Şoförler Derneği Başkanı Derviş Günday, oto yedek parçası dağıtımının devlet tekeli ile yapılmasını ve ticari plaka taşıyan otolara indirimli akaryakıt ve oto aksamı sağlanmasını istedi.

Günday, yaptığı yazılı açıklamada, devletin bir an önce Yedek Parça Ofisi'ni kurmasını ve yedek parça dağıtımının da devlet tekelinde olmasını önerdi. Yedek parçanın karaborsada oluşunun şoför esnafını olumsuz yönde etkilediğini söyleyen Derviş Günday, ayrıca ticari plaka taşıyan araçlara, dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi, indirimli akaryakıt ve oto aksamı sağlanması gerektiğini söyledi.

Fındıklı ve Bursa'da zamları protesto gösterilerine esnaf da katıldı

RİZE (DEMOKRAT)

Rize, Fındıklı'da halkın zamları protesto ettiği bildirildi. Edinilen bilgilere göre, son zamları protesto etmek için, Fındıklı esnafı 1 saatlik uyarı direnişi yaptı.

Direniş günü, güvenlik kuvvetlerinin bütün sokakları, köy yollarını, çay fabrikasının önünü tuttuğu görüldü. Esnafın ise, saat 12'de 400'e yakın esnafın kepenk indirdiği, şöförlerin kontak kapattığı, pazarcıların da satışları durdurarak protestoyu desteklediği bildirildi. Esnafın kepenklerine "zamları protesto ediyorum", "zamlara hayır" yazılı pankartlar astığı izlendi. Daha sonra horon teperek devam ettiği ifade edilen protesto gösterisinde "zamlara hayır", "Çay paraları ödensin" "Tek yol Devrim" gibi sloganlar atıldı. Saat 13'de, esnaf dükkanını yeniden açtı.

BURSA

Bursa'nın Ortabağlar ve Mesken semtlerinde son yapılan devalüasyon ve zamlarla ilgili olarak yapılan gösteri ve yürüyüşlerden sonra esnafın da dükkanlarını kapatarak bu protestoya katıldığı gözlendi. Ayrıca yinebu hatlarda çalışan ulaşım araçları da 2.5 saate yakın bir süre kontak kapattılar. Bu direnişe katılan esnafın polis tarafından baskı altına alındığı, direniş süresince işyerlerinin polisçe gözaltında tutulduğu bildirildi.

Fındıklı'da esnaf zamları protesto etmek için kepenk indirdi, sonra da horon tepti....

Güneş Tuğla işçileri "silahımız grevimizdir" diyerek mücadelelerini sonuna kadar götürmeye kararlı olduklarını bildiriyor.

Vakfıkebir'deki Güneş Tuğla işyerinde grev sürüyor

VAKFIKEBİR(Hikmet KAYNAK)

Trabzon, Vakfıkebir'de kurulu Güney Tuğla Fabrikası'nda çalışan 52 işçi, yetkili sendika olan DİSK'e bağlı Keramik-İş Sendikası'nın kararıyla başlattıkları grevi sürdürüyorlar.

Grevci işçilerin, talepleri, daha önce, sendikanın örgütlenme sürecinde işten atılan işçilerin işe alınmasını, işverenin işçileri otuz gün çalıştırıp on beş gün çalıştırmış göstererek ödemediği sigorta primlerinin ödenmesini, çalışma düzeninin, iş güvenliği ve işçi sağlığının sağlanmasını, işçileri iş bitiminde eve götürecek, iş başlangıcında ise evden alacak servislerin konulmasını, aile, çocuk, evlenme yardımlarının sağlanmasını, hayat pahalılığı karşısında asgari ücretten bile düşük olan eski ücretlerin koşullara göre artırılmasını ve 1 Mayıs'ın işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak, kabul edilerek, ücretli izin verilmesini kapsıyor.

Kendileriyle görüştüğümüz Güneş Tuğla işçileri daha önce fabrikada, devrimci bir sendikaya örgütleme çalışmaları yapmalarını önlemek için patronun 36 işçiyi işten çıkartması üzerine, 16 kişi kalmasına rağmen başarıya ulaştıklarını belirterek, grevden önce büyük baskı gördüklerini, patronun kendilerini kimi zaman on saatten fazla çalıştırdığını bildirdiler ve şöyle dediler, "Zafer Güneş Tuğla işçilerinin olacaktır. Zafer yurdun dört bir yanında direnen işçilerin olacaktır"

İşçilerin Yozgat ve Çankırı'ya gönderilerek tehdit altına alındığı belirtildi

YSE-İŞ: Türk-İş kamu işyerlerindeki baskılara dur demelidir

● "HÜKÜMET, SENDİKAL HAKLARA HER YÖNDEN SALDIRIYA GEÇMİŞTİR. DEVLET LOKAVT İLAN ETMİŞ İŞÇİLERİN KIDEM TAZMİNATLARINA GÖZ DİKMİŞTİR"

Türk-İş'in özellikle kamu işyerlerindeki yasa dışı baskı ve saldırılara dur demesi ve konfederasyona bağlı sendikaların üyesi işçilerin işten atılmasının önlenmesi istendi.

YSE-İş sendikası yönetim kurulu tarafından yayımlanan bir bildiride, hükümetin sendikal hakları baskı altına alacak ortamı yaratabilmek için işçileri sokağa döktüğü belirtildi.

Yasal mücadelede yenilgiye uğrayan Köy İşleri ve kooperatifler Bakanı Ahmet Karayiğit'in bu kez de YSE-İş üyesi işçileri işten attığı belirtilen bildiride, "sendikamız üyelerinin can güvenliği Yozgat ve Çankırı'ya geçici görevle tayinleri yapılarak tehdit altına alınıyor" denildi.

YSE-İş Yönetim Kurulu'nun bildirisinde özetle şu görüşler savunuldu:

"Hükümet işyerlerinde faşist saldırganlığın arkasına sığınarak "icraat" yapmak peşindedir. Sendikal nedenlerle bir çok işçi işinden atılmakta, sürülmektedir. İşçilerin büyük bölümünün Yozgat ve Çankırı'ya tayin edilmeleri hükümetin faşist saldırganlardan medet umduğunun delilidir. Yozgat'a gönderilen işçi arkadaşlarımız dövülmekte ve devletin arabalarıyla şehir dışına bırakılmaktadır.

Sendikamız Yönetim Kurulu olarak işyerlerinde sürdürülen yasa dışı davranışlar karşısında üst örgütümüz Türk-İş ve Yol-İş Federasyonunun harekete geçmesini talep ediyoruz. Hükümet sendikal haklara her yönden saldırıya geçmiştir. Devlet lokavt ilan etmiş, işçilerin kıdem tazminatlarına göz dikmiş, hayat pahalılığı altında ezme politikası sürdürmüştür. Bu ortamda tüm demokratik sendikaların mücadelesi ortak olmalıdır"

Servislere el konularak işçilerin kömür ocaklarına gitmelerinin engellendiği bildirildi

Aşkale'deki maden ocaklarında üretim durdurulmak isteniyor

ERZURUM (DEMOKRAT)

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu 11. Bölge Temsilcisi Süleyman Turan, gazetemize yaptığı bir açıklamada, son olarak Aşkale'de çıkan olayların "yeni MC'nin yönetiminden kaynaklandığı"nı söyledi.

"Dün TARİŞ'te düşman ordularının üzerine yürür gibi yürüyen, bir başka ülke işgal edilmiş gibi TARİŞ'e ait fabrikalar üstüne bayrak çektirenler aynı olayları Aşkale'de sergilemektedirler." diyen Turan, Doğu Linyitleri İşletmesi'nde çalışan işçilerin önce Müessese Müdürü'nce tabancayla tehdit edildiklerini daha sonra da sürüldüklerini bildirerek sürgüne giden işçilerin ise, DLİ Aşkale Bölge Müdürlüğü'nde, bir gece yapılan toplantının sonunda, önceden çevreye ve DLİ. binasına yerleştirilen faşist militanlar tarafından dövüldüklerini kaydetti. İşçi servislerine el konularak, işçilerin kömür ocaklarına gitmesi engellenerek üretimin durdurulmasının ve TARİŞ'teki gibi, maden ocaklarının kapanmasının planlandığına dikkati çeken DİSK 11.Bölge Temsilcisi, "Diğer taraftan, DLİ Müessese Müdürlüğü'nde tutulan muhafız eşkiyalara gece sabaha kadar süren kadınlı içki partileri verilmekte ve bu eşkiyalar ilerici-demokrat işçilere saldırtılmaktadır. Faşist eşkiyaların zaman zaman açık saldırılarına, karakol basmalarına kadar varan saldırıları herkesçe ve tüm ilgililerce bilinmesine rağmen, başka suçlular aranmaktadır" dedi.

Adana'da üç ay önce emekli olan 3 bin vatandaşa ödeme yapılmadı

ADANA(DEMOKRAT)

Adana'da üç ay önce emekliye ayrılan yaklaşık bin yurttaşa, Adana SSK yetkililerinin bugüne kadar hiç bir ödeme yapmadığı bildirildi.

Konu ile ilgili edinilen bilgiye göre, Adana'da bulunan çeşitli işyerlerinde işçi olarak çalışan yaklaşık 3 bin kişi bundan üç ay önce işyerlerinden emeklilik işlemlerini tamamlayarak, SSK Adana şubesine bildirdiler. Ancak bugüne kadar, SSK Adana şubesi yetkililerinin hiç bir ödeme yapmadığı ve konuyla ilgili vatandaşlara bilgi dahi verilmediği öğrenildi.

Üç ay önce emeklilik işlemlerini tamamlayarak, SSK Adana şubesine teslim eden yaklaşık 3 bin kişinin aralıksız başvurularına karşı konu ile ilgili hiç bir sonuç alamadıkları bildirildi.

Edremit'te fırın işçilerinin direnişi sürüyor

YURT HABERLERİ MERKEZİ

Çoğunluğu sigortasız ve diğer sosyal haklardan mahrum olarak, düşük ücretlerle örgütsüz bir şekilde çalıştırılan fırın işçilerinin haklarını sağlama doğrultusundaki mücadeleleri sürüyor.

Edremit'teki 35 fırın işçisi adına yapılan yazılı açıklamada, direnişlerinin ekmeğe zam yapılması için değil işverenlerden haklarını almak için olduğu bildirildi.

"13 kişi çalıştıran bir işyerinde patronun günlük net kârı 10 bin liradan fazladır. Aynı işyerinde 13 işçinin günlük toplam ücreti ise sadece 3750 liradır" denilen açıklamada fırın işçilerinin istekleri şöyle sıralandı:

"Bizler ücretlerimizin son zamlarla orantılı olarak artmasını istiyoruz.

—Sigorta primlerimizin tam olarak ödenmesini, çoğu sigortasız olan arkadaşlarımızın sigorta ettirilmesini istiyoruz.

—Çeşitli Sosyal haklarımızın verilmesini istiyoruz.

—İşyerlerinin sağlık koşullarına uygun olmasını istiyoruz.

Bütün bu haklarımızı alıncaya kadar direneceğiz."

KISA KISA

ANKARA Başbakanlık Devlet Personel Dairesi'nde çalışan 40 memur görevden alınarak başka yerlere verildi.

Selçuk Kantarcıoğlu imzasıyla yayınlanan bir genelge ile MHP yanlısı memurların etkin görevlere kendilerinden olmayanların pasif görevlere getirildiği idari baskıyla yetinmeyenlerin, küçük memurlara verilmekte olan fazla mesai ücretlerini de vermeyerek ekonomik baskı uyguladıklarını ileri sürüldü.

SSK Ankara Hastanesi'nde görevli doktorlar tababet uzmanlık tüzüğüne aykırı işlemlere hedef oluyorlar.

Ankara Hastanesinde dahiliye asistanı olarak çalışan Dr. Yaşar Çalışkan ve Dr. İbrahim Özkan SSK Müdürler Kurulu'nun kararıyla henüz asistanlık sürelerini doldurmadıkları halde İstanbul SSK Hastanesine gönderildiler. Bu işlemin tababet uzmanlık tüzüğüne aykırı olduğunu belirten SSK Ankara Hastanesi çalışanları ilerici demokrat kadrolara karşı girişilen bu tür uygulamaları durdurmak için SSK Genel Müdürlüğü'ne sunulmak üzere bir imza kampanyası açtıklarını bildirdiler.

NİĞDE Devlet Hastanesinde aniden tepeden inme bir tel emri ile 2 ebe, 7 hemşire ve 4 memur görevlerinden alınarak başka illere sürüldüler.

AFYON'un, Şuhut ilçesinde görevli 9 memur çeşitli illere sürüldü. Sürgünlerin AP ve MHP ilçe başkanlarının hazırladıkları listelere göre yapıldığı öne sürüldü.

GEBZE (AKA), Osman Yücel Boru fabrikasında Otomobil-İş sendikası toplu sözleşme imzaladı.

100 işçinin çalıştığı fabrikada 1 Kasım'dan itibaren geçerli olmak üzere imzalanan toplu sözleşme ile işçilerin saat ücretlerine 1. yıl 32.5, 2. yıl 35 lira zam alınırken 6.6 ikramiye, 12 bin lira yakacak, 8 bin lira yıllık izin ücreti, 5 bin lira bayram ikramiyesi ile 50 gün kıdem tazminatı sağlanmıştır.

İBRAHİM PARMAKÇI

Emekçi halkın faşizme karşı direnişinde yitirdik.

Anısını yaşatacağız

İTİA'LI DEVRİMCİLER

Demokrat: 703

RIDVAN BİNBİR

Biz özgürlük için doğduk
Halkımız için savaştık
Halkımız için öldük
Adımız hüzünle anılmasın

Emekçi halkımızın devrimci yolundaki mücadelede yaşayacak.

EDİRNE DMMA'LI DEVRİMCİLER

Demokrat: 706

İBRAHİM PARMAKÇI

Ölmek için yaşadığımız yeter....
Yaşamak için ölelim birarada

O'nu emekçi halkın kurtuluşuna giden devrimci yolda kaybettik.

Anısını yaşatacağız.

AİLESİ

Demokrat: 705

NURETTİN KILIÇDOĞAN (1959 - ....)

O öldü
Uzun söz gerekmez
Her devrimci yaşarken
Zaten biraz hayata nişanlı
ölüme sözlü

Anısını devrimci yolda yaşatacağız, unutmadık, unutmayacağız.

MALATYADAN DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

Demokrat: 704

"Dur" ihtarına uymayan tombalacı da öldürüldü

HABER MERKEZİ

Taksim'de bir tombalacı "Dur" uyarısına uymadığı için öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, iki tombalacı kendi aralarında sigara satışı nedeniyle kavga etmeye ve küfürleşmeye başladı. Devriye gezen Jandarma Eri tombalacılara müdahale etmek istedi. Bu sırada tombalacılar kaçmaya başladı. Jandarma bu kez "dur" uyarısında bulundu. Uyarıya uymayan Abdülhamit Karabayır adındaki tombalacı öldürüldü. Ölen sigara satıcısının 19 yaşında olduğu öğrenildi.

● Şişli Mayıs sokakta bir ihbarı değerlendiren güvenlik kuvvetleri televizyon kutusu içinde boğularak öldürülmüş kimliği belirsiz bir erkek cesedi buldular. Cesedin yanında "Türk askerine selam dur, Rus uşağını arkadan vur T.İ.B." yazılı bir pusula bulundu. İlgililer, pusulada bulunan T.İ.B. imzasının Türk İslam Birliğinin kısaltılmış adı olduğunu ve daha önce birçok katliamlara bu faşist örgütün adının karıştığını ve en son olarak da Beşiktaş'ta halktan 5 kişinin ölümüne yol açan Barbaros Kafeterya'nın bombalanması olayını da aynı örgütün üstlendiğini belirttiler. Öte yandan cesedin kimliği hakkında hiçbir bilgi olmadığı ve bu konudaki araştırmaların sürdürüldüğü bildirildi.

● Okmeydanı'nda Yavrukuş sokakta yürümekte olan Kemal Çelebi kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından yaralandı. Özkan Kablo fabrikasında çalışan Çelebi, birlikte yürümekte olduğu Coşkun Akbulut'a ateş edildiğini kurşunun kendisine isabet ettiğini belirtti.

● Yeşilköy Hava Limanı Kargo Binası önünde, araçları kontrol etmekte olan stajyer polis memuru İsmet Yıldız "dur" ihtarına uymayan bir otonun çarpması sonucu ağır yaralanarak Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırıldı.

- ● ANKARA AYDINLIKEVLER'DE SAĞA SOLA SALDIRAN FAŞİSTLERDEN 25'İ YAKALANDI.
- ● KAYSERİ'DE İKİ FAŞİST SİLAHLARIYLA YAKALANDI.
- ● SAMSUN CEZAEVİ ÇEVRESİ'NDE FAŞİSTLER HALKTAN HARAÇ ALIYOR
- ● ŞAVŞAT'TA YAPILAN GÖSTERİDE ZAMLAR VE BASKILAR PROTESTO EDİLDİ.
- ● İZMİR'DE DAĞA KAÇIRILAN BİR ÖĞRENCİ ÖLDÜRÜLDÜ.
- ● ELBİSTAN'DA SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ.

ANKARA AYDINLIKEVLER'DE SAĞA-SOLA SALDIRAN FAŞİSTLERDEN 25'İ YAKALANDI

Aydınlıkevler'de sağa-sola saldıran faşistlerden 25'i güvenlik kuvvetleri tarafından yakalanarak gözaltına alındı. Olaylar sırasında güvenlik kuvvetlerinin havaya ateş açtığı da belirtildi.

İZMİR'DE DAĞA KAÇIRILAN BİR ÖĞRENCİ ÖLDÜRÜLDÜ

Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi öğrencisi olduğu bildirilen Halkın Kurtuluşu yanlısı Şemsettin Şahin Batı Anadolu Çimento Fabrikası arkasında bulunan kireç kuyuları çevresinde tabancayla vurularak öldürüldü. Emniyet Basın Bürosu'ndan yapılan açıklamada kimlikleri saptanamayan sanıkların olaydan sonra kullandıkları tabancayı Şahin'in eline tutuşturarak intihar süsü verdikleri belirtildi.

● Çamdibi semtinde gösteri yapan bir grup yollarda lastikler yakarak ve barikatlar kurarak yürüyüşe geçti. Sol içerikli sloganların söylendiği yürüyüşe müdahale etmek isteyen güvenlik kuvvetleriyle göstericiler arasında çıkan çatışmada da bir kişinin yaralandığı öğrenildi. Emniyet Müdürlüğü yetkilileri olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü belirttiler.

TÖB-DER RİZE ŞUBESİ BAŞKANI TUTUKLANDI

Rize'de, son zamları ve hayat pahalılığını protesto gösterilerine katıldığı iddiasıyla 2 ilerici memurun tutuklanmasından sonra İhsan Hacımuratoğlu'nun cenazesi Rize'den geçerken saygı duruşuna katıldığı ve polise mukavemet ettiği gerekçesiyle Töb-Der Rize Başkanı Selahattin Kurt tutuklandı. Töb-Der Başkanının daha önce Kırşehir'e sürüldüğü, raporlu olduğu halde Şubat ayı maaşının ödenmediği bildirildi.

ERZURUM'DA İKİ YERE ÜZERİNDE "ULAŞ YAŞIYOR" YAZAN PANKART ASILDI

Önceki gün Erzurum'un Köşk ve Tebriz adlı mahallelerinde üzerinde "Ulaş Yaşıyor" yazan iki pankart asıldı.

Olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri uzun süre pankartları asılı bulundukları yerlerden indiremedi.

20 Şubat akşamı, duvarlara yazı yazan bir grupla polisler arasında Tebrizkapı Mahallesinde çıkan silahlı çatışmadan sonra Kemal Özaslan isimli bir ilerici gözaltına alındı.

● Bu arada Erzurum'da ilerici ve devrimcilerin oturduğu Veli Ömer Tarlası mahallesinde önceki gün meydana gelen olayla, ilerici, Doğan Yılmaz'ın evi faşistler tarafından bombalandı. Mahalle halkı saldırganların polis elbisesi giydiklerini öne sürdü.

Doğan Yılmaz'ın evi ile birlikte son bir ay içinde aynı mahallede bombalanan ev sayısının beşe çıktığı belirlendi.

KAYSERİ'DE İKİ FAŞİST SİLAHLARIYLA YAKALANDI

Şehrin çeşitli semtlerinde birçok olaya karıştıkları belirlenen Süleyman Delikçi ve Mustafa Karatoprak adlı faşistler yakalandı. Olaylarda kullandıkları bir tabancanın da ele geçirildiği, sanıkların ilk sorgularından sonra tutuklandıkları bildirildi.

● Kayseri Cezaevi'nde 80'e yakın tutuklu ve hükümlü Tariş direnişini ve işkence olaylarını protesto eden 3 saatlik bir direniş yaptılar.

ELBİSTAN'DA SAĞ GÖRÜŞLÜ BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Kümbet mahallesinde yolda yürümekte olan sağ görüşlü iki gencin üzerine açılan ateş sonucu Emrullah Türdağlı öldü, Behçet Demir yaralandı. Ateş açanların 2 kişi olduğu ve olaydan sonra kaçtıkları bildirildi. Savcı Mustafa Uçkan olayla ilgili olarak verdiği bilgide Türkdağlı ve Demir'e daha önce de aynı şekilde ateş açıldığını ve bu olayın ikinci kez meydana geldiğini belirtti.

SAMSUN'DA CEZAEVİ CİVARINDA FAŞİSTLER HALKTAN HARAÇ ALIYOR

Samsun Cezaevinde görüş gününde cezaevindeki yakınlarını görmeye gelen halkın çevredeki yollarda faşistler tarafından tartaklanarak haraç vermeye zorlandığı bildirildi. Silahlı faşistler yolları tutarak Belediye otobüslerini ve özel araçları durdurarak halktan zorla para topladıkları ve üstlerini aradıkları, bu olayların uzun süre devam ettiği öğrenildi. Konuyla ilgili olarak muhabirimizle görüşen Samsun Emniyet Müdürü Naim Erdem "Bu konuda yetkisi olmadığını ve hiçbir açıklama yapamayacağını" söyledi.

İZMİT'TE BİR GÖSTERİ YAPILDI

Alemdar Caddesinde gösteri yapan bir grup "Ulaş yaşıyor-yaşatacağız" yazılı bir pankart asarak kısa süren bir yürüyüş yaptı.

● İzmit Cezaevindeki 250 kadar tutuklu ve hükümlü Samsun, Çorum Sungurlu, Vezirköprü Mengen ve Mudurnu Cezaevlerine nakledildi.

İlgililerden alınan bilgiye göre sıkıyönetim askeri tutukevlerinde yer kalmadığı için buralarda bulunan tutuklu ve hükümlüler Sağmalcılar Cezaevi'ne gönderildi.

MARDİN'DE BİLDİRİ DAĞITAN 30 FAŞİST YAKALANARAK GÖZALTINA ALINDI

Mardin'de bildiri dağıtan 30 faşist güvenlik kuvvetleri tarafından yakalanarak gözaltına alındı. Ayrıca bu bildirileri basan bir matbaanın iki görevlisinin de yakalanarak Sıkıyönetim Komutanlığı'na teslim edildiği bildirildi.

İbrahim Parmakçı'nın cenazesi, babası ve yakınları tarafından morgdan alınırken....

İbrahim Parmakçı toprağa verildi

HABER MERKEZİ

İstanbul'da Laleli'de öldürülen İbrahim Parmakçı adlı devrimci Bursa'da toprağa verildi. Bu arada cenazeyi götüren 8 kişiden 7'sinin gözaltına alındığı bildirildi. Morg önünde oğlunun cesedini almaya gelen Hüseyin Parmakçı ile konuştuk. "Saat 23.00 haberlerinde öğrendim, oğlumun öldürüldüğünü. Önce inanamadım, yanlış duymuş olabileceğimi düşündüm. Ama oğlum öldürülmüştü.. Karıma 'Başımız sağ olsun, İbrahim'i, yavrumuzu kaybettik' diyebildim... Bana verdikleri kağıtta silahlı çatışmada öldürüldüğü yazılı.. Kime ne diyebilirim ki? Cesetlerimizi bile alamıyoruz. Morg'dan oğlumun cesedini alabilmek için 3 gündür İstanbul'da oradan, oraya koşturuyorum. '10 bin liran varsa cesedini alabilirsin. Yoksa nereye götürdüklerinden haberin olmaz' diyorlar. Oğlumu çok seviyordum.. Bizleri hiç kırmadı. Çok sakin birisiydi ve her zaman doğruyu konuşurdu.."

21 yaşındaydı İbrahim Parmakçı. Yüzlerce, öldürülen devrimci gibi yaşamının baharındaydı.

YAKLAŞIM

(Baştarafı 3. Sayfada)

büyük finans kuruluşlarına devredecekleri"ni belirten ESO, hükümetten önlem alarak, "para operasyonlarından doğan borçların uzun zamana yaydırılması veya belirli bir kur garantisi verilmesini" istemektedir. ESO'nun üçüncü eleştirisi ise yabancı sermaye ile ilgilidir. Yabancı sermaye ile ilgili "kararname ile, hemen her iş sahasında, herhangi bir sermaye ve pay sınırı tanımadan yatırım yapma hakkı dış sermayeye tanınmaktadır" diyen ESO, bu uygulamadan yakınmaktadır.

Çimento, tuğla, seramik sanayi, un ve unlu mamuller sanayii ile döküm sanayiinde önde gelen büyük firmalar, Eskişehir bölgesindedirler ve ESO'nun yönetimindedirler. Tekelci sermayenin bu kesiminin politik düzeydeki etkinliği nedir, politik tercihleri bugün hangi yöndedir? Bu konu, bilgimizin dışındadır. Ancak, burada vurgulamaya çalıştığımız olgu, hem egemen sınıfların kendi aralarında hem de kendi içlerinde çelişkilerin var olduğudur. Bu çelişkileri de çözümleme sınırları içine almayan bir bakış açısının doğru yorumlar ve de doğru önermeler yapabilmesi oldukça sınırlıdır. Ve bugün egemen sınıflar arası–içi çelişkiler yeterince aydınlatılmamış karanlıklardır. Kuşkusuz, bu konuda yapılacak araştırmalar emekçi sınıfların iktidarı için mücadele verenlerin yoluna ışık tutacaktır.

GÜNÜN GÖZLEMİ

(Baştarafı 4. Sayfada)

Senato Başkanı Çağlayangil'in adından söz edilmektedir. Pekâlâ olabilir ama, seçilme şansının güçlü olduğunu söylemek zordur. Özellikle CHP'liler bir AP'li adaya kolay kolay oy vermezler. Eski Cumhurbaşkanlarından Sunay'ın adından söz edilmektedir ama, şansının hemen hiç olmadığı söylenebilir. Kontenjan Senatörlerinden Zeyyat Baykara pek fazla şanslı görülmemektedir. Gönlünde yatsa bile, Hüseyin Nail Kubalı ya da Sadi Irmak'ın bir düzine bile oy alabilecekleri kuşkuludur. Eski Meclis Başkanlarından Kemal Güven olabilir ama ona da CHP'li olduğu için AP'liler oy vermezler. Öyle gözükmektedir ki, ciddi bir asker rakibi de olmadığı için, eski AP'li şimdiki CHP'li ve MHP desteğine de sahip Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş, Cumhurbaşkanlığı için en güçlü adaydır.

MEHMET AKARÇAY

Proletaryanın yiğit önderi Mehmet Akarçay'ı sınıf sendikacılığı yolunda kaybettik

Anısını yaşatacağız

PROFİLO–TELRA–ELAKS YURTSEVER DEVRİMCİ İŞÇİLERİ

İHSAN HACIMURATOĞLU

"ÖZGÜRLÜĞÜ getiriyoruz yoldaşlar vurulup düştüğümüz toprağa"

İhsan yoldaş

Seni devrimci yolda yaşatacağız.

ARTVİN KAPALI CEZAEVİNDEN DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

Sonlarına bak hizaya gel

Efendim, üstünüze afiyet İsparta'da "İspartalı 6 Başbakan" konulu bir konferans düzenlendiğini haber aldık. Nedir, ne olmuş deyip araştırdık. Ve bakın neler öğrendik:

"Konferansta kişilikleri ve hizmetleri dile getirilmeye çalışılan 6 başbakandan ilki olan Koca Haydar Paşa, Kanuni devrinde sadrazamlık yapmış ve Macaristan seferinde şehit olmuştur.

İkinci başbakan Kemankeş Karaali Paşa, sadrazamlık görevlerinde bulunmuş, İran Şahı'nın Osmanlı ülkesine seferini padişahtan gizlediği için idam edilmiştir.

Halil Hamid Paşa, valilik ve sadrazamlık görevlerinde bulunduktan sonra Bozcaada'ya sürülmüş, daha sonra vali tayin edildiği Cidde'ye gitmek üzereyken, padişahın fermanıyla başı kesilmiştir.

Dördüncü başbakan Seyid Hacı Ali Paşa, bir süre yaptığı sadrazamlık görevinden sonra azledilmiş ve hastalanarak ölmüştür.

Hüseyin Avni Paşa ise İspartalı 5. başbakandır. Dört kez seraskerlik yaptıktan sonra sadrazam olmuştur. Ancak padişahın tahttan indirilip öldürülmesine adı karıştığı için görevinden azledilen Hüseyin Avni Paşa, bir subay tarafından öldürülmüştür."

Sıra geldi 6.'sına... Onu da biz anlatalım isterseniz...

Barajlar kralı namıyla maruf Böyük Süleyman Paşa... Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yaptıktan sonra 1962 yılında politika hayatına atılan Süleyman Paşa, o tarihten bu yana milletin anasını ağlatmaktadır. Koltukla arasında çok yakın bir ilişki olduğu söylenmiştir. Bir aralar çeşitli "Bizans oyunlarıyla" başbakanlıktan edilmesine karşın uzun süre bu görevi sürdürmüştür. Bazı ünlü deyimleri tarihe geçmiştir. (Olursa olur, olmazsa olmaz... Bunlar ayıp şeyler... Burunlarını sürtmezsek namerdiz... Vaa mı bunun izah tarzı?.. Fevkalâde müteessir oldum...) gibi... Devri zamanında büyük olaylar meydana gelmiş ancak "metanetini" hiçbir zaman kaybetmemiştir. Son yıllarda Alpaslan beğ ile kol kola girip müthiş zamlar yapmışlardır. Çıkan olaylar karşısında "Aklın gereğini yapıyoruz" diyen Süleyman Paşa, en son olarak kendi halkına karşı 100 gün seferine çıkmıştır.

Varın siz söyleyin İspartalı 6. başbakanın sonunun ne olacağını...

VI SÜLEYMAN PAŞA

Rejim millî spor oldu

Ya, hepimizin aklını meşgul ediyordu "nasıl zayıflanabilir" sorusu... Orada burada okuyoruz önerileri. "Bilmem kimin metoduyla sağlıklı yaşam hızlı zayıflama...", "Kalori kaybetmeden nasıl zayıflanır?.." falan filan...

Anlaşılan bu beyler "istakoz yerine bonfile yerim" cinsinden vatandaşlarla karıştırdılar bizi... Öyle bir yemek listesi çıkarmışlar ki yani zayıflamak için bire bir... Yemeğe bak: Tavuk, hindi ve av etleri, balık, kabuklu deniz ürünleri (İstakoz, midye misali), süt, peynir, yoğurt, taze fasulye ve bezelye gibi çeşitli baklagiller, her cins meyve, kuru üzüm, incir, meyve suları (örneğin en az iki bardak havuç suyu), daha neler, neler...

Yahu bu zatlar bizi Celal Bayar'ın ziyafetinde sandılar galiba... İstakoz denilen naneyi yemek bir yana, dokunmak bile hayal oldu. Arada bir deniz diplerinde arz-ı endam edip kayboluyor o değerli hayvan. Ya tavuklar, hindiler?.. Rüyalarımızın sofrasının mütevazi yemekleri oldular... Hele hele taze fasulyenin kilosunun yüzlerce lira olduğu ıspanağın kilosunun 50–60 liraya fırladığı şu günlerde gerçekten zayıflamak için tam sebze yemenin zamanıdır (!)

Bu zatlar fildişi kulelerinden başlarını çıkarıp da şöyle bir çevreye baksalar, "zorunlu bir zayıflama rejiminin" zaten yapılmakta olduğunu farkedebilirler kolayca... Ama ne olur "biz de zayıflayalım" diye onların arasına karışmaya kalkışmasınlar. Hayatlarını garanti edemeyiz yani...

Beyler uyanın... "Rejim milli spor oldu" diye neden bahsediyorsunuz siz?.. Bizim kim olduğumuzu iyi seçemediniz galiba?.. 3200 lira maaşla çalışan Tekelli vatandaş Rıza, iktidarca işten atılan Tarişli 5 çocuk babası Mehmet ve yalan olmasın ama "çoğuz biz, 45 milyon..."

En büyük cemre de düşüyor

Bunca patırdı gürültünün arasında iyi bir haber okuyabildik gazetelerde bu hafta:

"İlk cemre havaya düştü..."

"Şimdi bahara erdik" işte... Fuel–oil, kömür, odun ve gaz için "geldi geliyor" haberlerini okumaktansa "cemre düştü, düşüyor" haberlerini okumak daha bir ferahlatıcı oluyor doğrusu.

Hem sağda solda herkes konuşmuyor mu, "İşimiz Allaha kaldı" diye...

Şimdi biz sizlere "şu gün fuel–oil, kömür, odun, gaz gelecek, geldi" haberleri yerine gerçekleşeceğinden emin olduğumuz haberleri verelim... (Hem bu tarihler Demirel'in 100 gününe de benzemez...)

20 Şubat birinci cemre havaya.

27 Şubat ikinci cemre suya.

6 Mart üçüncü cemre toprağa...

Bir "böyük" cemre daha var ki düştü, düşecek... 100'üncü günü de geçti nasılsa...

Enternasyonalist Marklar

Bir "enternasyonal"dir gidiyor... CHP Sosyalist Enternasyonal"e katıldığı için hakkında soruşturma açılıyor, Türkiye'ye yardım edecek olan Alman Sosyal Demokrat Partisinin Başkanı Willy Brandt, Sosyalist Enternasyonal'e başkanlık ediyor, enternasyonal söyleyen içeri giriyor... Amma karışık iş ha...

Bize kalırsa yardım için bize verilmek istenen markların alınması gerekir... Bu "enternasyonal"cilik marklara da bulaşmış olabilir...

1979'da Türkiye Sineması

1979 yılı sanat etkinliklerini, etkinlikleri içinde yer alanların katılacağı bir dizi oturumla değerlendirmek için girişimlere başladık. Bu amaçla düzenlediğimiz "1979'da Türkiye Sineması" konulu ilk oturumu okurlarımıza sunuyoruz.

Demokrat Sanat Sayfası

Yöneten: Rekin Teksoy (Eleştirmen)
Konuşmacılar: Atilla Dorsay (Eleştirmen)
Erden Kıral (Yönetmen)
Ahmet Sezerel (Sinematek Başkanı)
Oturumu Yayına hazırlayanlar: Ferda Volkan, Cevdet Uğur.

REKİN TEKSOY:
1979 yılı, geride tatlı anılar bırakarak geçen bir yıl olmadı. Petrol üreten ülkelerin petrol fiyatlarını yükseltmesi, altının yükselmesi ve doların düşmesi, kapitalist düzende iç çelişkiyi büsbütün sivrileştirirken büyük tekellerin kârlarının da alışılmadık ölçüler de arttığı görüldü. Bu artışın bedelini özellikle geri kalmış ülkelerdeki halklar ve bu halkların emekçi kesimi ödedi. Bunalım kuşkusuz, Türkiye'nin çarpık ekonomik düzenini de etkiledi. 79 yılı boyunca enflasyon, yetkililerin deyimiyle "üç haneli rakamlara" doğru yol alırken, büyük fiyat patlamalarına, birbirini izleyen devalüasyonlara, IMF reçetelerinin uygulanışına ve değişen iktidarlara tanık olduk. Ekonomik ve siyasal bunalımın elverişsiz koşullarına karşı Yeşilçam "seks", "güldürü" ve "şarkıcı" filmleriyle varlığını korumaya çalışırken, yeni bir kuşağın temsilcileri gelecekte çok daha soylu örneklerine tanık olacağımıza inandığım ürünleriyle, bir iki yıldır sinemamıza beklenmedik bir canlılık kazandıran atılımlarını sürdürdüler. Sinemayı ve sinemamızı çok yakından izleyen Atilla Dorsay, sen, 1979 Türkiyesi'nin sinemasal üretiminin niteliklerini özetler misin?

● Rekin Teksoy: "Yeşilçam "seks", "güldürü" ve "şarkıcı" filmleriyle varlığını korumaya çalışırken yeni kuşağın temsilcileri, sinemamıza canlılık kazandıran atılımlarını sürdürdüler."

ATİLLA DORSAY:
70'li yıllardır Türkiye için de bunalımlı yıllar. Türkiye bu bunalımın doruğuna çıktı. İki muhtıra arası bence düzenin tam anlamıyla iflasının sergilendiği ve Türkiye'nin 1950'lerden bu yana uygulanmaya çalışılan yozlaşmış kapitalizmle hiç bir yere varamayacağının ispatı olan yıllar. Düzene reformlar getirmeye çalışan sosyal-demokrasinin de bu yıllarda aşağı yukarı iflasını görüyoruz. 1979'un en önemli yanı sosyal-demokrasinin iflası ve 14 Ekim seçimleri ile Ecevit hükümetinin iktidardan düşmesi. 74 yılında Kıbrıs bunalımı ile geçen on ay dışında 78-79 yılları Ecevit iktidarının yani sosyal-demokrasinin sınav verdiği yıllar Türkiye'de. Sosyal demokrasi kendisinden bekleneni yerine getiremedi. Sansür sorununu bile çözmekten son derli uzak kaldı. Yeni bir düzenleme şöyle dursun, Kültür Bakanı'nın, hükümet değişiminden sonra bana bizzat söylediği gibi memurlarına söz geçirip önemli bazı film ve senaryoları yasaklanmaktan kurtarmayı bile başaramadı. Gerçekten Ahmet Taner Kışlalı'nın savaşımına karşın Peter Ustinov'un "İnce Memet" senaryosu da, Kosta Gavras'ın "Ölümsüz" filmi de sansürden geçmediği gibi, Antalya Film Şenliği, 16 yıllık geçmişinde ilk kez yapılmama durumuna girdi. Bu şenliğe giren üç film, sansüre uğradı. 1979 yılının, tüm bu çöküntülerin, başarısızlıkların belirleyici olması açısından önemli bir yeri ve işlevi var. Tüm bu olumsuzluklara karşın 1979 yılında önemli filmler yapıldı. Bu neredeyse bir mucizedir. 70'li yıllar Yılmaz Güney'in "Umut" filmiyle Türk Sinemasında bir dönüşümü haberliyordu zaten. Bu yıllar bir Yılmaz Güney olayının yaşandığı, Lütfü Akad ve Atıf Yılmaz'ın en verimli olduğu bir dönemdi. Genç kuşağın belirdiği, önemli ürünlerin verildiği yıllardı. 79 yılı bu yılların en önemlisi. Çünkü yozlukların doruk noktaya çıktığı ve önemli ürünlerin verildği bir yıl. Bazı yönetmenlerin artık yapımcı-yönetmen olarak eyleme geçtiler, Yeşilçam'ın gerek içinde, gerekse dışında kendi ürünlerini kendileri ürettiler. Örneğin, Atıf Yılmaz'ın kendi şirketine yaptığı "Adak", Yavuz Özkan'ın kendi sermayesi ile yaptığı "Maden" ve "Demiryol", Erden Kıral'ın Yeşilçam dışında yaptığı "Bereketli Topraklar Üzerinde", Ömer Kavur'un aynı şekilde yaptığı "Yusuf ile Kenan", İhsan Yüce'nin "Bebek", Ali Özgentürk'ün "Hazel" adlı filmleri ise Yeşilçam sermayesine dayanarak yapılmış ama belli ölçülerde Yeşilçam dışına taşan filmlerdi. Bir de Güney Film olayı var. Güney Film'in Yılmaz Güney'in kişiliğinde bir oluşumu var. Bu yüzden onu Yeşilçam dışında da sayabiliriz. Güney Film'in oluşturduğu "Sürü" ve "Düşman", bir ölçüde de olsa Yeşilçam dışında oluşmuş filmlerdir. Yeşilçam dışısermayenin kullanılabilir olması, bazı özgürlükler getirmiştir ve bu 1979'un en önemli olgularından biridir. Erden Kıral'ın "Kanal"'ı ve Korhan Yurtseverin "Karakafa" filmleri de saydığımız filmler arasında yer alır.

● "70'Lİ YILLAR YILMAZ GÜNEY'İN 'UMUT' FİLMİYLE TÜRK SİNEMASINDA BİR DÖNÜŞÜMÜ HABERLİYORDU.ZATEN. BU YILLAR BİR YILMAZ GÜNEY OLAYININ YAŞANDIĞI,LÜTFÜ AKAD VE ATIF YILMAZ'IN EN VERİMLİ OLDUĞU BİR DÖNEMDİ. GENÇ KUŞAĞIN BELİRDİĞİ,ÖNEMLİ ÜRÜNLERİN VERİLDİĞİ YILLARDI."

REKİN TEKSOY:
Yönetmenlerin yapacakları filmin parasal kaynağını da sağlamaları son yılların en ilginç olgusu. 1979'un da en önemli filmlerini genellikle yapımcı-yönetmenlere borçluyuz. Sen Erden Kıral, "Kanal"'ı ve "Bereketli Topraklar Üzerinde"'yi bu yöntemle gerçekleştirdin. Bu filmleri hangi koşullar altında gerçekleştirdiğini ve 1979'un ürünlerini ve sorunlarını nasıl değerlendirdiğini açıklar mısın?

ERDEN KIRAL:
Yeşilçam bitmiştir, ölmüştür. Yeşilçam ürünü filmler artık seyirci çekmiyor. Ben ve arkadaşlarım Yeşilçam dışında film yapma yolunu seçtik. Yeşilçam dışı filmler, sinemasal anlatım ve içerikçe önemlidir sanıyorum. Yine de Yeşilçam stüdyolarında ve onların şartlarıyla filmlerimizi ortaya çıkarıyoruz. Sorunlarımız çok. En önemlisi de işletmeci sorunu. Bugüne değin çoğunlukla filmlerin niteliğini işletmeciler saptardı. Biz buna karşı çıktık. Kendi senaryolarımızla taviz vermeden filmler yaptık ve bunu da işletmecilere kabul ettirdik. "Kanal", geçen yıl en iyi iş yapan 5 film arasında yer aldı. "Maden", Ferdi Tayfur'un filmleri kadar iş yaptı. Bu, işletmecilerin dikkatini çekti ve ilkin bize film yapmamız için yardım etmek istediler. Son dönemde ise bizden ellerini çektiler.

Elimizde tamamlanmış dört-beş film var. Ama, bunları oynatacak salon bulamıyoruz. Pazarlayacak işletmeci de bulamıyoruz. Seks ve Ferdi Tayfur filmleriyle listelerini doldurmuş durumdalar. Genç sinemacı arkadaşların ekonomik örgütlenmeye gitmeleri, kendi işletmelerini kurmaları, mutlaka gereklidir. Bunun ilk adımı, bugünlerde atılacak ve kendi sorunlarımızı biraraya gelip tartışacağız. Bir salon kiralamaya çalışacağız. Ayrıca sansür sorunu var. Sansüre karşı da mücadele etme durumundayız. Stüdyo sorunu da bu yıl gündeme geldi. Stüdyolar, bugün reklam filmi yapıyorlar. Reklam filmlerinin hazırlanmasına öncelik tanıyorlar.

Sürü - Zeki ÖKTEN

● Erden Kıral: "Bugüne değin çoğunlukla filmlerin niteliğini işletmeciler saptardı. Biz buna karşı çıktık. Kendi senaryolarımızla taviz vermeden filmler yaptık, bunu da işletmecilere kabul ettirdik."

Reklam filmleri, hem sanatsal, hem de ekonomik büyük yaralar açtı. Bu çözülmesi gereken bir sorundur. "Sürü" bu yılın en önemli filmlerinden biri. Yavuz Özkan'ın filmleri, Ömer Kavur'un yaptığı film, öteki önemli filmler bence. "Düşman" da çok önemli bir film. Siyasal açıdan, faşizm yükseliyor yargılarına katılmıyorum. Faşizmin geleceği yoktur, gerilemektedir. Sinemamızın geleceği de parlaktır. Çok iyi filmler yapılacak ve bu filmler kitlelerle kucaklaşacaktır.

REKİN TEKSOY:
Sinema seyircisinin piyasanın sunduğu filmlerden başkasını görebilme olanağına sahip olmadığı bir dönemde kurularak, bilinçli bir sinema seyircisi yetiştirme yolunda yıllarca sürdürdüğü etkinlikleri yakından bildiğimiz Sinematek, bir süredir yeni ve genç bir kadronun yönetiminde. Sinematek'in 1979 yılı çalışmaları ve sorunları konusunda bilgi verir misin Ahmet Sezerel?

● "78 YILINDA ANKARA YÜRÜYÜŞÜ SONRASI KURULAN SİNE–SEN,BÜYÜK BİR AŞAMA İÇİNE GİRDİ.DİSK'İN ÜYESİ OLDU.BU,EMEKÇİLERİN İŞÇİ SINIFIYLA ÖZDEŞ HAREKET EDEBİLMESİ AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR OLAYDIR. MÜCADELELERİNİ SİNEMA EMEKÇİLERİ DE TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI İLE BİRLİKTE SÜRDÜRECEKTİR."

AHMET SEZEREL:
79-80 sezonu, Sinematek'in kuruluşunun 15. yıl dönümü idi. Yıldönümü, SİYAD'ın da işbirliğiyle gerçekleştirilen etkinliklerle kutlandı. 78-79'da 147 film, 747 defa gösterildi. 4 000'e yakın üyemiz oldu. Sinematek'in yaşamasının tek nedeni, işçi sınıfına dayalı olması ve ilerici devrimci güçlerin desteğini almasıdır. 78 yılı Ankara yürüyüşü sonrası kurulan Sine-Sen, büyük bir aşama içine girdi. DİSK'in üyesi oldu. Bu, emekçilerin işçi sınıfıyla özdeş hareket edebilmesi açısından önemli bir olaydır. Mücadelelerini sinema emekçileri de Türkiye İşçi Sınıfı ile birlikte sürdürecekler.

● Ahmet Sezerel: "Sinematek, İstanbul çapında kalmadı. Türkiye Sinematek paralelinde 11 kentteki sinema kulüpleri kısıtlı ölçüde de olsa, izleyicilere seyredemeyecekleri filmleri gösteriyorlar."

Sinematek geneldeki sansürden soyutlanamıyor. Bizim de filmlerimizi sansüre sokmamız gerekiyor. Ben, sansüre karşı çıkarak mücadele edileceğini savunuyorum. Film kitlelere dayanıyorsa, örneklerini yaşandığı gibi, sansürsüz de gösterilmeli. En gerici dönemlerde bile birtakım filmler, sansürsüz yurt dışına çıkarıldı. Ben sansürle bu şekilde mücadele edileceğine inanıyorum. Bütün demokratik örgütler üzerindeki baskılar Sinematek üzerinden de soyutlanamadı. Polis gözetimindeyiz, iki defa arandık. Eskiye oranla büyük bir değişiklik yok.

REKİN TEKSOY:
1979 yılı önemli ürünlerinin yanısıra, "Şarkıcı" ve "Seks" filmlerinin de sayıca çoğaldığı bir yıl oldu. Bu filmlere seyircinin gösterdiği olağanüstü ilgi, konusunda ne dersin Atilla Dorsay? Bir de yabancı filmler var. Bu yıl bu konuda bir yenilikle karşılaştık. Amerikan filmlerinin dışalımı yeniden başladı. Dışalımın da hiç değilse temel ilkeleri belirlenmemeli mi?

ATİLLA DORSAY:
Şarkıcı, türkücü filmleri geniş kırsal kesimlerde ve oralardan kente gelenler arasında geniş bir seyirci kitlesi buluyor. Bu bir anlamda köylü kültürünün, bugünkü Türk' kültürüne egemen olmasındandır. Bunların benimsenmesi, halk kültürünü yansıttıkları, halkın beğenisini kazandıkları gibi yanlış bir sonuca bizi götürmemeli. Çünkü feodal kültür kalıntılarıyla beslenen ülkemizin, kaçınılmaz şekilde kapitalist ülkelerden ithal ettiği bir yığın kültürünün en yozlaşmış ögelerivle de desteklenen bir anlayışın ürünleri olan bu tür filmlerin, aslında sağlam bir irdelemeye, diyalektik bir bakışa dayanıksız olduğu ve hemen çökeceği kesindir. Seks filmleri 1979 yılında daha da aşamalar gösterdi. Seksin gerçekten gösterilmeyip, sadece iki insanın seks yaptığı izlenimi veren sahnelerden, gerçekten seksin gösterildiği filmlere geçildi. Bu önemli birolay bence ve biliyoruz ki, bu bize kapitalist ülkelerden geldi. Amerika seks filmlerinin yapılageldiği ve oradan bütün dünyaya yayıldığı bir ülkedir. Biz de kapitalist düzene en yozlaşmış şekilde dahil olma çabalarımız içinde bunları ülkemize ithal ettik. Bugünkü iktidarlar, bu filmlerin kapitalist ülkelerdeki uygulamanın tersine, tüm piyasayı kaplamasına göz yummaktadırlar. Bu, sanat ve Türk Sineması adına bir faciadır bence. Bu, geniş biçimde ele alınmalı ve çözümler getirilmelidir.

● Atilla Dorsay: "Yeşilçam dışı sermayenin kullanılabilir olması, bazı özgürlükler getirmiştir ve bu 79'un en önemli olgularından biridir."

İnsanın bağlı olduğu siyasal ideolojiyle sinemasever yanını bağdaştırması, zaman zaman güç oluyor. Ben sosyalist düşüncede birinsan olmama karşın, aslında Amerikan sinemasını severim. Bu bir çelişki de değil. Amerikan sinemasının girmediği ülkenin, çağdaş sinemadan belirli ölçüde, habersiz kalması gibi bir kanım var. Bu yıl da doğrulandı bu. Sanıyorum ki bir "Avcı" bir "Kıyamet" gibi filmler tartışma konusu edilebilir ama, bu filmleri görmeden çağdaş sinema üzerine tartışmak olanaksız. "Kıyamet" Sovyet Rusya başta olmak üzere, bütün sosyalist ülkelerde de gösterildi. Ve en azından büyük bir yankı uyandırdı. Bu bakımdan Amerikan filmlerinin Türkiye'ye yeniden gelmeye başlaması, temelde olumlu bir olay. Bu sayede önemli bazı filmleri görme olanağını bulduk. Bu filmlerin Türkiye'ye hiç gelmediği yıllarda, sosyalist ülkelerin ya da, Avrupa'nın iyi filmleri de geliyor değildi. En yozlaşmış filmlerdi gelenler. Şimdi Amerikan filmlerinin yanında, Avrupa kökenli filmlerin de gelmeye başladığını görüyoruz. Film getiriciliğine başlayan Milliyet Yayınları Fellini'nin Amarcord'unu getiriyor. Türkiye'nin film ithal politikasının hiçbir zaman sağlam bir temele oturtulmadığı bir gerçektir. Nasıl bazı değerli Türk filmleri gösterim olanağı bulamıyorsa (ki bu önemli bir sorun) ithali gerçekleşmiş kimi yabancı filmler de gösterilecek sinema bulamamaktadır. Bu da birden bire ortalığı Amerikan filmlerinin kaplamış olmasındandır. Yani olayın iki yanı vardır. Sanıyorum Türkiye'de film dağıtımını örgütler aracılığıyla yeni baştan örgütlemek gerekiyor.

AHMET SEZEREL:
1979'da Sinematek, İstanbul çapında kalmadı. Türkiye Sinematek paralelinde 11 kentteki Sinema kulüpleri kısıtlı ölçüde de olsa, izleyicilere seyredemeyecekleri filmleri gösteriyorlar. 15. yıl etkinliklerimizi içinde Türkiye'ye Yunanistan'ın ünlü devrimci şarkıcısı Maria Faranturi'nin gelmesini sağladık.

ERDEN KIRAL:
İshak Işıtan'ın Ümraniye halkının direnişini konu alan filmi de 1979'un önemli bir olayı. Yarı-belgesel, kendi olanaklarıyla gerçekleştirdi. Ve bununla, 1979'da Fransa'da ödül aldı.

Halk Şiirinde Toplumsal Olaylar ve Başkaldırmalar

—24—

MEHMET BAYRAK

toplumsal çelişkileri son derece ustalıkla sergilerken, "kısa çöple uzun çöp arasındaki" kaçınılmaz hesaplaşmayı da görmektedir.

Sefil ireçberin yüzü soğuktur
Yıl perhizi tutmuş içi koğuktur
İneği davarı iki tavuktur
Bundan gayrı yoktur malımız bizim
....
Benim bu gidişe aklım ermiyor
Fukara halini kimse sormuyor
Padişah sikkesi selâm vermiyor
Kefensiz kalacak ölümüz bizim
....
Tahsildar da çıkmış köyleri gezer
Elinde kamçısı fakiri ezer
Yatağı döşeği mezatta gezer
Hasırdan serilir çulumuz bizim
....
Serdari halimiz böyle n'olacak
Kısa çöp uzundan hakkın alacak
Mâmurlar yıkılıp viran olacak
Akibet dağılır ilimiz bizim

Bir de söyledikleri yüzünden hapse de atılan Deliktaşlı Ruhsati'yi (1856—1899) dinleyelim:

Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Dava belli değil dert belli değil
....
Adalet kalmadı hep zulüm doldu
Geçti şu baharın güller soldu
Dünyanın gidişi acayip oldu
Koyun belli değil kurt belli değil

Ruhsati, çalışmayla insanın zengin olamayacağını da biliyor:

Dinle Ruhsati'yi ne diyem sana
Sana bir öğüttür sanma ki çene
Çalışmayla verse verirdi bana
Bu köşkü sarayı sana kim verdi

İlhan Başgöz, Cumhuriyetin halk şiirinde protesto geleneğinde bir duraklama, kopma sağladığını belirtiyor ve nedenlerini şöyle açıklıyor:

"Cumhuriyeti kuranlar işbaşına vatanı kurtararak gelmişler, bu yüzden herkes gibi âşıklardan da büyük saygı görmüşler, onlar tarafından alkışlanmışlardır. Cumhuriyet Osmanlıların kültürünü her alanda irdelemiş halk kültürü temeline oturmak istemiştir. Bu kültürün sözcüleri olan âşıklara halkevlerinin, devlet radyosunun ve başka kurumların kapıları açılmış, âşıklar oralarda ağırlanmış, saygı görmüşlerdir. Onların eserleri toplanmış, basılmış, daha geniş kitlelere duyurulmuştur. Bu sıcak ilgiye âşıklar, yeni idarenin başlarına ve kurumlarına övgüler düzüp, alkışlar tutarak karşılık vermiştir.

Bu bal ayı, İkinci Dünya Savaşı'nın bunalım yıllarına kadar sürmüştür. Aşıklar kent kültürü ile daha yakından tanışınca ya da kente yerleşip de ekonomik zorluğun ve farklılaşmanın içine düşünce protesto geleneği yeniden belirmiştir." (38)

Başgöz, bu alanda öncülerin Talibi Coşkun'la Habip Karaaslan olduğunu da söylüyor.

Talibi Coşkun'dan verilen eleştiri örneklerinden biri şöyle:

İstanbul İstanbul dedim özendim
Beyaz mermerlere yattım uzandım
Altı ayda dokuz akça kazandım
Onu da elimden aldın İstanbul

Başgöz, Habin Karaaslan'ınsa 1943'ten başlayarak yazdığı, ancak yayımlamadığı şiirleriyle protesto geleneğine önemli katkıda bulunduğunu belirtiyor ve onun "siyasi taşlama geleneğinin çığıraçıcısı" olduğunu söylüyor. Yazar, Habip Karaaslan'ın 1945'ten başlayarak Cumhuriyetin en dil uzatılmaz kurumlarını, siyasilerini ve iktidardaki siyasi partiyi şiddetle yerdiğini ve taşladığını da kaydederek, şu örnekleri aktarıyor:

Cumhuriyet Atatürk'ün yıkılmaz
Haracoğlu (Başbakan Saraçoğlu) huzuruna çıkılmaz
Kese dolsun başka işe bakılmaz
Yeyip içip rahat yatar bu Meclis

Habip bu hileyi sezen
Yedi yıldır gurbet gezen
Halk Partisi halkı ezen
Parti değil baş belâsı

Kendine bir meslek bulmuş
Cebi para ile dolmuş
Şakşakçılar mebus olmuş
Meclis eğlenceye düştü

İlhan Başgöz, daha sonra Demokrat Parti devrinin yarattığı umut kırıklığının protesto şiirine de yansıdığını vurgulayarak, sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Demokrat Parti muhalefetinin 1945-50 yıllarında açıkça yazılıp söylenen, ya da kulaktan kulağa abartılarak yayılan bütün eleştirileri Habip Karaaslan'ın şiirlerinde yansır. Kendi de bu partiyi desteklediğini saklamaz, "Demokrattır öz babamız / Ayrılma sen izine gel" der. Bir seçim gezisinde İnönü'ye hakaretten hapse atılan Habip, Demokrat Parti'nin seçim zaferi ile damdan kurtulur.

Demokrat Parti devrinin ilk yılları protesto geleneğinde bir umut kırıklığı olarak yansır. Daha bir yıl evvel bütün umutlarını bağladığı partisini Habip kendisi yermeğe başlar:

Zengin Egeliyi baskı bağrına
Demokrat Partisi lordlar partisi

Bu işlerde boşa yandım
Demokrat iş yapar sandım
Kuru vaadlere kandım
Geleni gidenden beter

Mebus maaşları düşecek derken
Anlaşıldı sözlerinin mânâsı

Aynı umut kırıklığı Ali İzzet'in bir koşmasında da görülür:

Demokrat Partiyi taze kız sandık
Çirkin çıktı, kahpe çıktı, dul çıktı
Alnım açık, yüzüm ağ dedi kandık
Yüzü kara çıktı, başı kel çıktı

Bunların mevki kazanmak fikiri
Düşünen kim bizim gibi fakiri
Has kumaşık dedi bize her biri
Kendir çıktı, keten çıktı, cul çıktı.

Başgöz, 1950'yi izleyen on yıl içinde yazılan taşlamaların hiçbirinin yayınlanamadığını, bu dönemde yazılan protesto türkülerinin bir bölümünün ancak 1960'tan sonra yayınlanabildiğini de sözlerine ekliyor.

Başgöz'ün Cumhuriyet dönemi protesto şiiri konusunda söylediklerinde büyük gerçek payı olduğu açık. Ancakbazı noktaların aydınlığa çıkarılması gerekiyor.

Her şeyden önce halk ozanlarının başlangıçta Cumhuriyet yönetimine olumlu biçimde yaklaşmasının nedeni, yeni yönetimin halk ozanlarına sahip çıkmasından çok, halk ozanlarının yeni rejime umutla bakmasıydı. Yoksa Cumhuriyet yönetiminin Aşık Veysel gibi birkaç kişi dışında halk ozanlarına gerçekten sahip çıktığı söylenemez. Geçmişe yönelik halk edebiyatı çalışmalarının yoğunlaştırıldığı doğrudur.

—DEVAMI VAR—

38 - Prof. Dr. İlhan Başgöz: Türk Halk Edebiyatında Protesto Geleneği: Politika: 21.7.1976

"Siyasi yaralıların

(Baştarafı 1. Sayfada)

dır. Hayatın her alanında görülen siyasal ayrımın sağlık kuruluşlarındaki yansımasıdır. Hastaneye gelen yaralı insanların siyasal yönleri nedeniyle geri çevrilmesi cinayettir. Faşist saldırıların hastanelerde tamamlanmasıdır. Anlaşılıyor ki faşist çetelerin yapamadığını, insanların yaşamını sürdürmekle yükümlü olduğu halde bazı hekimler yapacaktır. Bu kararı vahşet olarak niteliyor, şiddetle kınıyoruz."

Gültepe'deki operasyon sırasında yaralıların Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine kabul edilmediğini öne süren Gültepe semtinden Dürdane Balcı şunları söyledi:

"Geçen hafta Gültepe olayları sırasında yaralanan bazı kişileri Üniversitenin kabul etmediğini biliyoruz. Bize Sosyal Sigortalar Hastanesine gitmemizi söylediler. Kendi olanaklarımızla Üniversiteye götürdüğümüz kişileri almadılar. Bu tutumu neyle açıklayacağımızı bilemiyoruz. Millette ne insanlık kalmış, ne de acıma duygusu"

Çimentepe semtinden emekli öğretmen Burhanettin Çamcı da kararla ilgili olarak şöyle konuştu:

"Buradaki çatışmada yaralılarımızı üniversiteye hiç götürmememizi söylediler bize. Almıyorlarmış. Ya da Tepecik'e gönderiyorlarmış. Kan kaybından ölmesin diye yaranlarımızı Tepecik Hastanesine kendimiz götürdük. Diyecek söz bulamıyorum."

CERRAHPAŞA ÇALIŞANLARI KARARI ŞAŞKINLIKLA KARŞILADI

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Yönetim Kurulu'nca alınan siyasi görüşü bulunan yaralılara bakılmaması kararına tepkiler sürerken, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi çalışanların büyük bir kısmı kararı şaşkınlıkla karşıladılar. Konu ile ilgili olarak görüşlerini sorduğumuz Doç. Dr. Esat Eşkazan "Böyle bir şey olamaz, haberin doğruluk derecesi belirlenmelidir. Eğer böylesi bir olay varsa elbetteki kınanmalıdır. Siyasi düşünce ayrımı yapılamaz, hasta ile doktorun kendi aralarında bir sorumluluk bağı vardır. Doktorun sorumluluk duygusuna tesir edilemez. Yanlış bir uygulama olur" dedi.

Biyolog İlbay Kahraman'da "Bu haberin kaynağına iyi inmek lazım. Toplumda sansasyonel yaygaralar kopartılarak doktorluk mesleği kuşku altında bırakılamaz, yönetim kurulunun böylesi bir karar vermesi akıl dışı. Ama bazı siyasi çevrelerin böylesi düşüncelerle yaralıların hastaneye gelmesini caydırmayı amaçladıkları muhakkak" şeklinde konuştu.

Müstahdemi, muhasibi, masörü, teknisyeni ile tüm Cerrahpaşa çalışanları olayı kanadılar ve akıl dışı, insanlık dışı bulduklarını belirttiler. Cerrahpaşa çalışanlarından bazılarının görüşleri.

HÜSEYİN POYRAZ VE HASAN ÇOBAN (TEKNİSYEN VE MUHASİP)

"Yanlış bir karar, hastalara siyasi düşünceleri ile bakılamaz. Sağlık kurumlarına siyaset sokmaktan amaç bellidir. Doktorların ettiği "Hipokrat" yeminine bile ters bir uygulama bu. Böylesi uygulamaya toplumun ve sağlık emekçilerinin sessiz kalması beklenemez, karşı çıkacağız. Uygulanırsa karşısında yer alırız."

MEHMET KÜTAN İKTİSATÇI VE İNKO YÖNETİM KURULU ÜYESİ

Özlenen amaç ne? Yani, sağcılara veya solculara bakılacak özel hastaneler mi yapılmalı? Hiç bir şey anlamadım, yanlış bir karar. Anlayamadığım bir şey daha var, hastaların alnında mı yazacak siyasi yaralı olduğu?

RIZA GERÇEK: (MÜSTAHDEM)

"Uygulanması mümkün olmayan, pratikte de kesin kes uygulanamayacak bir karar. Hiç bir maddi dayanağı yok. Herkesin bir siyasal görüşü vardır. Bu karardan şu sonuç çıkar (bu hastanede hiç bir insana bakılmayacak.) Sormak lazım onlara, her hastanın ne görüşü olduğunu bilmek için siyasi polis karakolu mu kuracaklar hastane kapılarına? Zaten kuramadıkları bir ora kalmıştı. Galiba baygın gelen hastanın ayıkmasını bekleyip siyasi görüşünü sorduktan sonra ameliyat edecekler."

ADLİ TIP KÜRSÜSÜ BAŞKANI'NIN SÖZLERİ

Ege Üniversitesi Adli Tıp Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Beyhan Ege, alınan kararla ilgili olarak şunları söyledi:

"Üniversite yönetim kurulunun bu kararı ile bizim hiç bir ilgimiz yoktur. Elbetteki yaralıların alınmaması yolunda bir şey söz konusu olamaz. Siyasi yönden sakıncalı olan yaralıların Ege Üniversitesine kabul edilmeme kararını Dekan ya da Yönetim Kurulu gerekli görmüş olabilir. Ancak biz adli tıp kürsüsü olarak morgdan sorumluyuz. Bu kararın altında imzamız yoktur."

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Kürsüsünden Morg Şube Müdürü Prof. Dr. Necdet Sabuncugil'de bu kararın kendileriyle bir ilgisinin bulunmadığını kaydederek şöyle dedi:

"Adalet Bakanlığınca 1978 yılında imzalanan bir protokolün 8. ve 9. maddelerine göre yasal yönden sakıncalı hallerde yerel idare ve savcılık bizim güvenliğimizi sağlamakla yükümlüdür. Protokolde bu gibi hallerde bakımların devlet hastanesinde yapılacağı yönünde bir madde vardır."

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Patoloji Kürsüsü Profesörü Sabuncugil bu protokol uyarınca Gültepe olaylarında yaralanan hastalara Tepecik Sosyal Sigortalar Hastanesinde bakıldığını kaydederek şöyle devam etti:

"Üniversite Yönetim Kurulu'nun aldığı ve gazetelerde yer alan kararında bizim imzamız yok. Morgdan sorumlu kişiler olarak zaten olamaz. Çünkü bizim işimiz yaralılarla değil, ölülerledir."

Prof. Sabuncugil Adli Tıp Kürsüsünün karara katılmadığını yineleyerek "Protokol gereğince otopsileri devlet hastanesinde yapıyoruz, ama, örneğin pazartesi günü ve dün bazı siyasi yönlü otopsileri üniversite de yaptık. Gümüşpala'da ölen polis memuru Muzaffer Erdal'ın otopsiside burada yapıldı" dedi.

80 ton

(Baştarafı 1. Sayfada)

Oysa eğer deneme için hamur yapsalardı, iki tekne yoğrulan hamur unun iyi mi, kötü mü olduğunu anlamak için yeterdi. Ne rastlantı ki olay tam da özel fırıncıların fiyat isteklerinde bulundukları gün oldu. Biz bu işi protesto ettik, işi yavaşlattık, bunun üstüne yeni un alındı. İstedikleri, fabrikanın ihtiyacı karşılamadığını, yani özel fırınlara muhtaç olunduğunu ispat etmekti. Ama işin gerçeği gün gibi ortadadır ve hiç kimseyi aldatmaya güçleri yetmeyecektir"

Fabrikanın hâlâ açılmamasının yasal hiçbir yanının olmadığını belirten işçiler, "Bize karşı açıkça lokavt ilan edilmiştir" dediler. İşçiler Halk Ekmek Fabrikası'nda gelişen olayları ve nedenlerini şöyle anlattılar:

"Olay aslında özel fırınlara geniş bir satım sahası vermek, onların haksız kazançlarını daha da arttırmak için gösterilen yoğun çabadır. Bunun en basit ispatı da en az 300 bin ekmek kapasiteli fabrikayı 115 bin ekmek kapasite ile çalıştırmalarıdır. Bunun için de özellikle dağıtım konusunda gerekli olanaklar yaratılmayarak fabrikanın satımını az göstermeye çalışmaktadırlar. Örneğin şu anda 20 dağıtım aracı daha olsa biz fabrikanın tam kapasite ile çalışması halinde halkın ekmek ihtiyacının yarıdan fazlasını karşılayabileceğimizi biliyoruz. Ancak yöneticiler fabrikanın zarar ettiğini, tam kapasite ile çalışamadığını, bunun işçilerin yüzünden olduğunu ileri sürerek en doğal hakkımız olan emeğimizin karşılığı ücretimizi dahi istenilen ölçüde vermiyorlar. Bizi diğer belediye işçilerinden ayrı tutmaya çalışarak haklarımızı gasp ediyorlar. Direnişimize de zaten bu nedenle başlamıştık. Fakat bize isteklerimizi karşılamak için gerekenin yapılacağını söylemeleri üzerine direnişimize son vermiştik. Bugün görmekteyiz ki hakkımızı vermekbir yana, bizi işten atmaya çalışıyorlar.

Açıkça "direnişin başını çekenleri işten atacağız" diyorlar. Fakat bilmeleri gerekir ki biz işçiler bu duruma sessiz kalmayacağız ve haklarımızı söke söke alacağız"

Adapazarı

(Baştarafı 1. Sayfada)

tocu Demirel Hükümeti'nin kurulmasıyla daha da azgınlaştı. IMF'nin emirleri doğrultusunda kararlar alan Demirel Hükümeti'nin yaptığı zamlardan sonra emekçiler pazara çıkamaz oldular. Analar, babalar çocuklarını doyuramamanın acısını çekiyorlar. Sattığı malın yerine yenisini alamayan küçük esnaf ve zanaatkar birer birer iflas ederken, köylüler gübreye ve akaryakıta yapılan zamlardan sonra topraklarını nasıl süreceklerini düşünmektedirler."

"Yapılan bu zamlara, zulme ve faşist teröre karşı gelişen halk muhalefetini susturmak için halkımıza saldırılıyor, yeni baskı yasaları çıkarılıyor. Ama şu bilinmelidir ki, dün TARİŞ, Antbirlik ve Tekel işçileri nasıl direndilerse, bizler de yapılan zamlara ve zulme karşı hep birlikte o şekilde direneceğiz."

MERSİN'DE HAYAT PAHALILIĞINI PROTESTO MİTİNGİ

Mersin'de Demokratik Sol kuruluşlar "Hayat Pahalılığını ve Zamları Protesto Mitingi" düzenlediler. Önceki gün saat 14.00'de İstasyon civarında başlayan yürüyüşe binlerce kişi katıldı. Yürüyüşe katılanlar yürüyüş boyunca "Zamlara Hayır", "Zam zam ucuzluk ne zaman" "Ücretler dondurulamaz" sloganları attılar. Miting, Demirel Hükümetinin emekçiler aleyhindeki, ekonomik karar ve uygulamalarını, zamları, baskıları eleştiren konuşmalardan sonra, saat 16.00 da olaysız sona erdi.

Baskı yasaları

(Baştarafı 1. Sayfada)

yürürlüğe girmiştir.

"Önlem Paketi" olarak adlandırılan yasa ile, polis vazife ve selahiyet yasası, emniyet teşkilat yasası, il idaresi yasası, toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkında yasa, devlet memurları yasası ve dernekler yasasında değişiklikler yapıldı.

Polis vazife ve selahiyet yasasının bazı maddelerine eklenen fıkralarla, polis, mülki amirin emriyle kamu düzenini korumak bakımından kişilerin üstlerini, araçlarını ve eşyasını arayacak, kimlik soracaktır.

Emniyet teşkilat yasasında yapılan değişikliklerle, emniyet örgütü mensupları ile çarşı ve mahalle bekçileri dernek ve vakıf kuramayacaklardır. Halen mevcut dernekler, yasanın yürürlüğe girmesiyle infisah etmiş sayılacaklardır

İl İdaresi yasasında yapılan değişiklerle de, vali gerektiği zamanlarda askeriyeden yardım isteyebilecektir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki yasada öngörülen değişikliklere göre, hapis cezaları iki kat artırıldı.

Dernekler yasasında yapılan değişikliklerle, amacı belirli olmayan ya da tüzüğünde saptanan çalışma konuları ve biçimleri amaca uygun bulunmayan derneklerin kurulması yasaklandı. Dernek kurma ve derneğe üye olma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlarla derneğe üye olanlar bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılacaklardır.

Bir derneğin suç sayılan eylemlerin kaynağı olduğunun belirlenmesi halinde mahkemece o dernek kapatılacaktır.

TÜRK-İŞ: Atamalar cinayet haline geldi

ANKARA (ANKA)

Türk-İş Yönetim Kurulu'nun Genel Başkan İbrahim Denizcier'in başkanlığındaki olağanüstü toplantısında alınan kararlar, bir bildiri ile kamuoyuna açıklanarak, konfederasyonun ülkenin karşı karşıya bulunduğu bunaltıcı sorunlardan kaygı duyduğu belirtildi.

Üretim-tüketim ilişkilerinde yeni bir dengenin kurulması gerektiği kaydedilen Türk-İş Yönetim Kurulu bildirisinde "Ülkenin tüm kaynaklarının seferber edilerek süratle sağlıklı bir yönetim biçimi altında olağanüstü bir üretim artışı sağlanması gereklidir" denildi., ve ekonomik önlemlerin mutlaka sosyal önlemlerle desteklenmesinin zorunlu olduğu kaydedildi.

Bildiride "Millet iradesinin kayıtsız ve şartsız egemenliğinin dengeli, tutarlı ve gerçek bir biçimlenmeye ulaşması, yaşama ve karar mekanizmalarının sağlıklı bir işlerliğe kavuşturulabilmesi için siyasi hayatımızı düzenliyen yasalarla, seçim yasalarında köklü bir değişikliğe gidilmesi gereğine Türk-İş Yönetim Kurulu kesinlikle inanmaktadır" denildi.

Türk-İş Yönetim Kurulu bildirisinde, atamalarla ilgili olarak da şu görüşlere yer verildi:

"Yaşamını sürdürmek için işgücünü ortaya koyarak çalışan bir insanın siyasi kanaat, inanç, mezhep ayrılığı gibi nedenlerle işine son verilmesi sürgün ve nakillerle ailesinden ve yöresinden koparılması bir ölçüde yaşam hakkının elinden alınması demektir. Bu işlemler, sosyal açıdan adeta sovut bir cinayettir."

Bildiride daha sonra Türk-İş'in bu konuda ve toplu sözleşmelerin uygulanması konularında İmar-İskan, Köyişleri, Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlıklarını son kez uyarmasının ittifakla kararlaştırıldığı belirtildi.

LOKAVT

Bildiride, lokavtın bir hak olarak görülmesinin ve nitelenmesinin olanaksız olduğu kaydedilirken, lokavtın devlete yüklediği görevlerle çelişkili ve kesinlikle tutarsız bir davranış olduğu vurgulandı.

MHP eğilimli gazetede "TARİŞ'ten duyuru" başlıklı bildiri yayınlandı

ANKARA (DEMOKRAT)

MHP eğilimli Hergün Gazetesi'nde TARİŞ'teki olaylarla ilgili son gelişmeleri açıklayan TARİŞ Pamuk Tarım Satış Kooperatifler Birliği imzalı bir duyuru yayınlandı.

Duyuruda Çiğli İplik Fabrikası ile Pamuk Depolarındaki işçilerin bir hafta izinli sayıldıkları halde işyerlerini terketmeyip direnişte bulundukları belirtilerek söz konusu işyerlerinin "süresiz" olarak kapatıldıkları açıklandı.

'İşletmelerimizi,, hangi tarihte çalışabilir hale getirilebileceğimizi tayin etmek imkanına bile sahip değiliz.." denilen duyuruda daha sonra şunlar kaydedildi:

"İplik Fabrikasıyla Pamuk Depolarında çalışan bütün işçilerimizin hizmet akitleri askıya alınmıştır. Bu çilekeş memleketin gerçek ve fedakar evladı olan kıymetli elemanlarımızla tekrar birlikte çalışacağımız günleri sabırla bekleyeceğiz."

Aşkale'de Yeraltı MADEN—İŞ üyesi 20 işçi gözaltına alındı

AŞKALE (DEMOKRAT—

Erzurum'a bağlı Aşkale ilçesinde DİSK Yeraltı Maden-İş üyesi yirmi işçi Sıkıyönetim tarafından gözaltına alındı.

Bir hafta kadar önce Erzurum D.L.İ. Müessesesinde Yeraltı Maden-İş üyesi onbir işçi Aşkale'ye sürgün edildi. İşçilerin Aşkale'ye gelmesinden sonra MHP eğilimli militanlar söz konusu işçilere saldırdı. İsmail Çamlıel, Hakkı Kabak, Hüsamettin Polat, Reşat Aslan, Necati Aslan, Nesrin Cengiz, İmam Uzdemir, Ali Kaygusuz, Lütfü Güzel, Recep Ezmen, Zafer Akbaba isimli işçilerin dövülmesinden sonra olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri aralarında dövülen işçilerin de bulunduğu virmi Yeraltı Maden-İş üyesini gözaltına aldı.

Yeraltı Maden-İş Sendikası olaydan sonra Cumhurbaşkanı ve siyasi partilerin yöneticilerine çektiği telgrafta durumu anlattı ve üyelerine karşı takınılan tavrı kınadı. Yeraltı Maden-İş'in çektiği telgraf metni şöyle:

"Dün Kahramanmaraş olaylarını yaratanlar bugün aynı olayları Aşkale'de yaratmak istemektedirler. Geçmişte maden ocaklarını kapatıp halkı kömürsüz bırakanlar aynı ocakları kapatmak için faşist militanları saldırtarak, faşist militanlar eli ile maden ocaklarını kapatmak istemişlerdir.

Tüm Aşkale halkı ve emekçiler bu olayların yaratıcılarının eli silahlı ve serbest dolaşmalarından huzursuz olmaktadır."

Üniversitelere

(Baştarafı 1. Sayfada)

yıllık artış yüzde 200 dolayında kaldı.

Bu yıl, eğitim enstitüleri ile öğretmen yetiştiren kurumların dışındaki fakülte ve yüksek okullar 34 bin 300 dolayında öğrenci alacaktır. Üniversite seçme sınavlarına bu yıl 467 bin adayın başvurduğu düşünülürse, başvuran her yüz adaydan ancak 7'sinin bir fakülte veya yüksek okula merkezi yerleştirme sistemi ile girebileceği ortaya çıkmaktadır. Geriye kalan 430 binden fazla aday ise ön kayıt ile öğrenci alan okullar ile öğretmen yetiştiren kurumlara başvuracak. Bu okulların alacağı öğrenci sayısı ise 15 bin dolayında bulunmaktadır.

Prof. Günalp, başvuran adaylardan yarısının bu yıl mezun olduğunu, geri kalanların ise önceki yıllarda üniversiteye giremeyenlerin oluşturduğunu söyledi. Prof. Günalp, başvuran adaylar arasında halen fakülte ve yüksek okullarda okuyanların da bulunduğunu sözlerine ekledi.

EN BAŞARILI İL ESKİŞEHİR

Prof. Altan Günalp'ten alınan bilgiye göre, önceki yıl yapılan sınavda, en başarılı olan iller arasında Eskişehir ve Bursa başta gelmekte, bunları gelişmiş batı illeri izlemektedir. Bu illerdeki liselerin başarı oranı yüzde 15 ile yüzde 25 arasında değişmektedir. Üniversitelerarası öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarında en başarısız liselerin bulunduğu iller arasında ise başta Hakkâri, Tunceli olmak üzere doğu bölgesindeki iller yer almaktadır. Eğitimciler, doğu illerindeki bu başarısızlığa neden olarak eğitim sisteminin bozukluğunu ve doğu illerindeki liselerdeki öğretmen sayısının yetersiz oluşunu göstermektedirler.

Teoman Öztürk

(Baştarafı 1. Sayfada)

Meslek Odalarının derneklere kıyasla bugüne dek sahip olduğu yasal güvencelerin de kaldırılmak isteneceğini belirten Teoman Öztürk, "Bizler bugünkü direnişleri, mücadeleyi, birlikteliğimizi, örgütlerimiz kapansa da sürdüreceğiz. Bu yolun dönüşü yoktur" dedi. Öztürk konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bilim ve tekniği egemen sınıflara değil, emekçi halka sunmaya kararlıyız. Birlikteliğimizi sürdürebilecek biçimde fiili örgütlenmemizi sağlamlaştırabilmek amacıyla her üretim biriminde ortak tehlikeye karşı kendi mesleki sorunlarımızdan da kalkarak dağınıklığa son verecek biçimde ortak mücadele olanakları yaratılmalıdır."

Kent Plancıları Formu'nda Şehir Planlama Mühendis Mimar Odaları (ŞPMMO) adına konuşan Çağatay Keskinok ise kent plancılarının mesleki etkinlikleri ve demokratik hakları üzerinde, durdu. Keskinok, konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

"Egemen çevreler, ülkenin dışa bağımlı yapısının yeniden üreten ve kaynakların dışa aktarılmasını içeren plan ve plancılar istiyor. Bu istemi kabullenmek istemeyen plancılar üzerinde de baskılar yoğunlaşıyor. Son olarak DPT'de çalışan ve yabancı sermayeye karşı çıkan odamız üyesi plancıların sözleşmeleri feshediliyor. Ancak, ŞPMMO, örgütümüz TMMOB bünyesinde öncelikle plancıların ekonomik, demokratik haklarını savunarak mücadelede yerini almakta kararlıdır."

İlerici, demokrat

(Baştarafı 1. Sayfada)

liği müfettişi de yasaya ve iş teftişi tüzüğüne aykırı olarak değiştirilmiştir. Bu sürgünlerin hiç bir yasal dayanağı yoktur. 'Devlet yıkıcısı', "silahlı eşkiya" gibi suçlamalar yöneltilen memurların hiç biri hakkında adli ve idari soruşturma yoktur.

"Sürgünler özellikle faşist katliamların yoğun olduğu Maraş, faşistlerin denetiminde bulunan Erzurum, Elazığ, Yozgat gibi illere yapılmaktadır.

Merkez binada hastaneye hasta sevki yapılmamakta, memurlara hasta kağıdı verilmemektedir. Mazeret izinleri ve saatlik izinler kaldırılmıştır. Memurların ziyaret edilmeleri de bir dizi soruşturma ve tutanak düzenlemelere varan engellerle karşılanmakta, odalarda, katlarda işyeri girişinde, memurlar sürekli aranmaktadır. Resmi yazışmalar bile "bildiri yazılıyor", "yanlış kelimeler kullanılıyor" gibi gerekçelerle yırtılabilmektedir. Öte yandan Bölge Çalışma Müdürlüğü ve İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü'nde de raporlu olanlar daireye alınmamakta, yemekhanelerde yemek verilmemekte, görev emirleri polis baskısıyla tebliğ edilmeye çalışılmaktadır."

Sıkıyönetim

(Baştarafı 1. Sayfada)

cılığı'na gönderdiği yazıda, Ankara 1. nolu Sıkıyönetim Mahkemesi'nin geçen yılın Kasım ayına kadar MHP hakkında çıkardığı kanıtlar ve suç duyuruları hatırlatıldı ve Başsavcılığın bu konuda yaptığı işlemlerin neler olduğunun bildirilmesi istendi.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın yazısında ayrıca, suç duyurularının üstünden üç ay geçtiği de kaydedildi.

Genel Müdür

(Baştarafı 1. Sayfada)

nı, ancak lokavt uygulamasını ertelemeyerek, ülke güvenliğini hiçe saydığına değinen Erkan Uğur, "Böylelikle 6 bin kişiye, hatta bu ters karar altı bin kişiyi de aşarak, Türkiye işçi sınıfına yönelik bir kıyım niteliğine dönüştü" dedi.

Uğur şunları söyledi:

"Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren'in lokavt ve grev konularında daha dikkatli olunması yolundaki çağrısını hiçe sayan Bakanlar Kurulu, THY'daki grevi ertelemiyor. Bu konuda bir çelişki daha var. İlk grev ilanından sonra Ulaştırma Bakanı ve THY Genel Müdürü Ertuğrul Alper, taraflar arasında parasal anlaşmaya varıldığını fakat istemlerimizin ideolojik ve siyasal yönü bulunduğu için görüş birliğine varılamadığını söylerken, şimdi ağız değiştirerek, bizim kabul edilemeyecek büyük paralar istediğimizi söyleyerek gerçekleri çarpıtmak istemektedirler."

ULAŞTIRMA BAKANI ÖZALP "HAVA-İŞ SİYASİ TEKLİFLERDEN VAZGEÇERSE ANLAŞMA OLUR" DEDİ

Öte yandan Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp, THY'daki grev konusunda Hava-İş Sendikası'nın ideolojik ve siyasi tekliflerden vazgeçmediği sürece anlaşılamayacağını ileri sürdü.

Türk Hava Yolları'ndaki grevi, "şanssız bir grev" olarak niteleyen Özalp, Sendikanın zam isteminin yüzde üçyüzü aştığını belirterek, makul oranda bir zam yapmayı kendilerinin de istediğini, ancak Hava-İş'in zam isteminin ekonominin altından kalkamayacağı kadar yüksek olduğuna da değindi.

Rıza Güven

(Baştarafı 1. Sayfada)

ğini belirterek, "Bunalımın sorumluları bugün 'anarşistler, bölücüler, vatan hainleri' sözleri ile işçilere emekçilere saldıranlardır. TARİŞ'te, Antbirlik'te, Tekel'de, yüzlerce işyerinde, onbinlerce işçiyi bir ağızda sokağa atmak isteyenler bugünkü bunalımın tek ve gerçek sorumlularıdır." dedi.

Konuşmasına devamla, egemen sınıfların son günlerde aldığı kararların ekonomiyle sınırlı olmadığını, işçi ve emekçilerin açlığa mahkum edilmesi anlamına gelen bu kararların bazı siyasal kararlarla desteklenmesinin zorunlu olduğunu vurgulayan Rıza Güven şunları dedi:

"Çünkü gerek işçi sınıfımız ve gerekse emekçi hlkımız bugün örgütlülük düzeyleri ile ekonomik-demokratik mücadele alanında ellerinde bulundurdukları mevzilerle, kendileri için açlık anlamına gelen bu kararlar karşısında seyirci kalmayacaklardır."

TİS Genel Kurulu'nda açış konuşmasını yapan TİS Genel Başkanı Yalçın Taraka ise, TARİŞ'te, Antbirlik'te, Çukobirlik'te, Fiskobirlik'te, Trakya Yağlı Tohumlar Kooperatif Birlikleri'nde meydana gelen olayların siyasal iktidarın bu işyerlerini faşist militanların denetimine sokmak isteminden kaynaklandığını belirtmiştir.

"Eğitim Enstitülerinin kapatılması faşistleştirme girişimlerinin ilk adımıdır"

ANKARA (DEMOKRAT)

Gazi-Der, İzmir Eğitim-Der, Bursa, Uşak, İstanbul, Atatürk, Adana, Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü öğrencileri düzenledikleri basın toplantısında hükümetin eğitim enstitülerine ilişkin uygulamalarını ve okulların kapatılmasını kınadılar.

Toplantıda, öğrenciler adına yapılan açıklamada, açıldığı günden bu yana 16 aydır düzenli eğitim süren eğitim enstitülerinde, eğitimin engellenmeye çalışıldığı ifade edildi. Eğitim enstitülerinin yeni MC'nin saldırılarıyla karşı karşıya bırakıldığı bunun ilk uygulamasının da faşistleştirme girişimlerinin bir ilk adımı olarak okulların kapatılması ve öğrenimin geciktirilmesi biçiminde somutlandığının belirtildiği açıklamada, Milli Eğitim Bakanlığı'nın af çıkartarak bir avuç halk düşmanını ve katilleri ödüllendirmek istediği iddia edildi.

Açıklamada özetle şu görüşlere yer verildi:

"Milli Eğitim Bakanlığı Anayasayı bir kenara iten bu uygulamanın zeminini meşrulaştırmak için okula devam etmeyen faşistleri 30 bin olarak göstermektedir. Oysa bunların sayısı 700'e varmamaktadır. İlerici, yurtsever öğretmenlerin ve idarecilerin de yerlerine kamuoyunda tanınan, yolsuzluklara adı karışan faşistler getirildi. Yeni uygulamalarla hızlandırılmış eğitim kaldırıldı. Bu onbinlerce yurtsever öğrencinin okuldan mezun olmasını engellemektedir."

ZEREN VE GAZALCI'NIN KONUŞMALARI:

CHP milletvekillerinden Veli Zeren, Mustafa Gazalcı ve Altan Tuna da basın toplantısına katıldılar. Veli Zeren yaptığı konuşmada, öğretmen parlamenterler olarak, sürekli, gerek eğitim enstitüleri gerekse de diğer eğitim konularındaki sorunlarla yakından ilgilendiklerini, ancak AP azınlık hükümetine karşı zaman zaman yapılan uyarılara rağmen bu kurumları faşistleştirme girişimlerinin sürdüğünü, kendilerinin yasal sınırlar içinde gerekeni yapacaklarını söyledi. Mustafa Gazalcı ise, öğrencilerin haklı davasının yanında olduklarını belirtti.

VELİLER NE DEDİ?

Öğrenci velileri ise yaptıkları konuşmalarda, eğitim enstitülerinin gerekçesiz olarak kapatıldığını, çocuklarının can güvenliğinden endişe duyduklarını, belirttiler. Veliler, öğretmenlere meclis kürsülerinden "alçak" diye hitap edilmesini kınayarak, öğretmenlerin bu vatanın bu halkın öğretmenleri olduğunu, belirttiler. CHP'li parlamenterlerin parti olarak Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy'un katıldığı toplantıları terketmelerini, bu toplantılara katılmamalarını istediler.

DÜŞÜNCE ALANI

(Baştarafı 2. Sayfada)

sermaye kesiminde iflaslara yol açan uygulamaları hızlandırırken, diğer yandan da ticari kesimdeki rantları ortadan kaldırmak ve kendisine aktarmak isteyecektir. Bütün bunların sonucunda emperyalizme daha fazla bağımlı ve bütünleşmiş bir sermaye birikim modeline geçiş süreci hızlandırılacaktır. Bu model ise kaçınılmaz bir biçimde, açık politik baskıları zorunlu kılan bir modeldir. Burada hemen belirtilmesi gereken bir nokta da dışa açık olan modelin ihracata yöneleceği ve bütünleşmek durumunda olacağı AET olgusu, modelin demokratik uygulaması için kesinlikle belirleyici olamayacağıdır. Çünkü, Avrupa'daki burjuvazi, hiç bir zaman kendiliğinden demokratik bir geleneğe ulaşmamıştır. Avrupa'daki burjuva demokrasileri, işçi sınfı ve emekçi tabakaların yüzyıllarca burjuvaziye rağmen, demokrasi için verdikleri mücadeleler sonucunda gerçekleşmiş ve demokratik bir gelenek sağlanmıştır. Dolayısıyla AET içindeki sermaye, Türkiye'de gerçekleştirilmek istenen modelin, demokratik bir biçimde uygulanması için, asla bir kriter olamaz.

Latin Amerika ve G.Kore uygulamalarında açıkça ortaya çıkan bu gerçek karşısında tüm anti—tekel sınıf ve tabakaların ittifakının nesnel koşulları oluşacaktır. Tekellerin güdümündeki ekonomik liberalizme, siyasal "anti—liberalizm"in tekabül ettiği bu model karşısında, tüm demokrat ve devrimci kesimler direnmelidir. Burada devrimcileri, bunalımdan çıkamayan ithal ikamesi ile bunalımdan çıkış yolu olarak görülen ihracata yönelik ekonomi modeli arasında bir tercih yapmaya zorlayan ikilem söz konusu değildir. Kaldı ki yeni model, emperyalizme daha fazla bağımlılık içinde çalışacağı için, bunalımı aşma olanağı da yoktur. Çünkü bunalımın nihai nedeni emperyalizme bağımlı kapitalizmdir. İşçi sınıfının kurtuluşu sermayeye ücretli köleliği sağlayan ve pekiştiren kapitalizm içinde olamaz. İşçi sınıfının çıkarları ile burjuvazinin çıkarları kapitalist gelişme içinde aynı yönde olamaz. Burjuva iktisatçılarının, IMF—TÜSİAD uzmanlarının ve Demirel'in ekonomik önlemleri, bunları kitlelere onaylattırma çabaları ve burjuvazinin sorunlarını tüm halkın sorunları biçiminde sunmaları, işçi sınıfı ve tüm çalışanların asla inanmayacakları demagojilerden başka bir şey olmayacaktır.

— BİTTİ —

YİTİK

ODTÜ Şebekemi kaybettim, geçersizdir.

Ertuğrul Ertün

(Demokrat: 707)

NE ALIRSAN 12.5

VALLA GÖRME DİM

AH Bİ GÖREYDİM

BİLMEM

BİRİLERİ SENİ SEÇMİŞ HER HALDE

BEN BURADA YENİYİM... AMA BUNUN NEDENİNİ BİLİYORUM... HER KİMSE YAPAN MUTLAKA BULACAĞIM. BİLMİŞ OLUN.

KİM YAPTI BUNU?!!

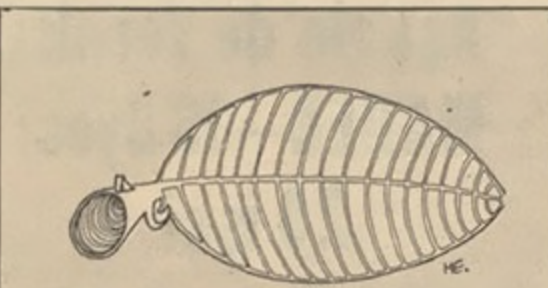
Demokrat
Çatalçeşme Sok. No: 50 Cağaloğlu—İSTANBUL
Telefon: 28 08 15
Yıl: 11 Sayı: 3305/63
Demokrat Ofset tesislerinde hazırlanmış, Hürriyet Ofset tesislerinde basılmıştır.
BAS—SAN Basın Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına imtiyaz sahibi Dursun AKÇAM
Genel Koordinatör Arslan B. KAFAOĞLU
Yazıişleri Müdürü Işık YURTÇU
Ankara Temsilcisi Dr. Ergin ATASU
ABONE KOŞULLARI
İLAN KOŞULLARI
İLAN REKLAM BÜROSU Cumhuriyet Cad. No: 87/5 Elmadağ-İSTANBUL
Ankara Bürosu: Konur Sok. 24/19 Kızılay- Ankara Telefon: 17 01 41
İzmir Bürosu: Kıbrıs Şehitleri Cad. 1443 Sok. No: 149 Daire: 6 Alsancak Telefon: 14 67 75
Adana Bürosu: Dörtyolağzı, Özel Sancak İş Hanı Kat: 1 No 96

Tütün Tarım Satış Kooperatifleri Birliği'nin amaçları arasında, daha teknik olanaklarla tesisler kurup ekicinin tütününü işleyerek satmak ve piyasada denetim sağlamak yer alıyor.

TÜTSAK üreticilere çeşitli olanaklar sağlamayı amaçlıyor

Tütün Tarım Satış Kooperatifleri Birliği TÜTSAK 16 Haziran 1979 da kurulmuş. Başkan, Mithat Erekler, Kooperatifin amacını, örgütsüz tütün üreticisini bir örgüt çatısı altında toplayarak, sağlayacakları daha teknik olanaklarla, tesisler kurup, ekicinin tütününü işleyerek satmak olarak belirtiyor. Ayrıca, piyasada denetim sağlamak da kooperatif amaçları arasında yer alıyor.

Yeni bir rüzgar esiyor tütün fidanlarından
Komşu tarlada yeni bir rüzgar
Pamukta
Üzümde
İncirde
Akan günde, acıda, kederde yeni bir rüzgar

EROL ÇANKAYA

TÜTSAK saymanı Mustafa Bayrak kuruluşundan bu yana TÜTSAK'ın yaptıklarını kısaca özetledi; "Kredi alımında öncülük edildi. Bazı üretim girdileri kooperatif aracılığı ile daha ucuza sağlandı. Bir tüketim mağazası kurularak piyasada bulunmayan üretim maddeleri, üreticiye ucuz fiyatlarla satıldı. Kooperatif genel anlamda aracıya giden farkı ortadan kaldırmaya çalışıyor. Kasım ayında bir tütün kurultayı düzenlenlendi."

Kırkağaç İlyaslar çevresi Tütün Satış Kooperatifi'nin, Başkanı Mithat Erekler imzasıyla, Zirai Donatım Kurumu'ndan yöre üreticileri için, gerekli tarım ilaçlarının sağlanması yolundaki başvuruları cevapsız kalmış, gönderilen dilekçe hiçbir işlem görmeden geri çevrilmiştir.

Denizli (Acıpayam), Bursa (Karacabey), Muğla ve Amasya'da tütün satış kooperatifleri olduğunu belirten yöneticiler, son devalüasyondan sonra baş fiyatın en az 250 TL olması gerektiğini ve üreticinin ardı arkası kesilmeyen zamlar karşısında ancak bu fiyatla üretimlerini sürdürebileceklerini açıkladılar.

TÜTÜN ÜRETİCİLERİNİN MÜCADELESİ

Bugün, Cibali'de, Maltepe'de, Cevizli'de TEKEL fabrikalarında tütün işleyen, sigara üreten emekçiler direniyor. Bu sömürü ve talan düzenine hayır diyor. Tütün üreticilerine gelince, yaşanan çelişkileri tütünde sömürücü sınıfların ve onların destekçisi Devlet'in yaptıklarını görmeyecekler mi? Elbetteki hayır. Tütün üreticileri dünden bugüne, giderek yükselen bir mücadelenin saflarında yer almaktadırlar.

YARIN:
GERÇEK ÇÖZÜM VE TALEPLER

"Tepemizde sarı sıcak, olur mu böyle yaşamak
Bir avuç toprağa muhtaç sarı dünyam tütün benim."
Bu dizeler tütün emekçilerinin gerçeğidir. Ter, renk, göznuru, yoksulluk hepsi iç içedir. Ama yine de yılgın değildir tütün emekçisi. Yine üreticidir, yine mücadelecidir.

Marmara bölgesindeki üreticiler, tütün baş fiyatının yetersiz olduğunu açıkladı

Doğu Karadeniz'li tütün üreticileri baş fiyatın 125 liradan aşağı olması halinde tütünlerini yakacaklarını söylediler

ÜRETİCİNİN PAROLASI
"Bir kilo tütün satıp bir kilo et alalım"
DÜNYA 16-ŞUBAT-1979

Alınan tüm önlemlere rağmen
10 BİN TON TÜTÜN KARABORSA SATILDI

Karadeniz bölgesinde Tekel'in alacağı tütünleri koyacak deposu yok
MİLLİYET 10-ŞUBAT-1979

CUMHURİYET 15-2-1979
Ege tütün piyasası kapandı, Mataracı: Bana kalsa tüccarı piyasaya sokmam

İKTİSAT ve TİCARET

Tütün zararı yılda 7.5 milyar lira

Mataracı: «Tütün ihracatından her yıl 200 milyon dolar

TÜTÜN EKİM ALANLARI SINIRLANDIRILIYOR

Her yıl Mart ayında hep aynı oyun oynanır. Üreticiye önce umut verilir sonra kazık atılır. Kazançlı çıkan da hep tüccar olur. 1979'a ilişkin bu başlıkların aynısını bu yılki gazetelerde de görmek mümkündür. Üstelik bu yıl Ege Tütün Piyasası da geç açılacaktır.

Büyümek tütün gibi, önce yeşil sonra sarı
Ve tütün çocuksu ve yorgun, tütün bizim bebemiz, anamız.

KÖY KOOP GENEL BAŞKANI VE CHP ADANA MİLLETVEKİLİ NEDİM TARHAN:

"Tütün başfiyatı bu yıl en az 205 TL olmalıdır"

"Gölge Başbakan" Turgut Özal Başkanlığında alelacele oluşturulan "Para ve Kredi Kurulu"nun uygulamaları hükümetin tütün üreticilerine karşı izleyeceği politikanın ne olacağını göstermiştir. Anılan kurul ilk iş olarak 1979 yılı tütün dışsatım gelirlerinde ortaya çıkan kur farklarını "tütün fonu"na aktararak üreticinin cebine 3—5 kuruş fazla girmesini sağlamak yerine, anılan farkları dışsatımcıya yani tüccara iade etmek konusunda tercihini ortaya koymuştur.

Devletin fonksiyonlarını yabancı sermaye ve yerli işbirlikçilerine biran önce devretmek için büyük bir gayretkeşlik içerisine giren Demirel Hükümeti, tütünde de benimsediği bu politikayı hayata geçirmeye kararlı görünmektedir. Üretimden toplanmasına, dizilmesinden kurutulmasına dek tüm süreçlerinde büyük ölçüde alınteri isteyen tütün, üreticisine gerçek değerini kazandıramazken sigarada devlet tekelinin kaldırılması, özel teşebbüs ve yabancı sermayenin "devlet"in yerini ikame etmesi sonucu tütündeki sömürü katmerleşecektir. Aksi takdirde, hükümet özel sektöre tanıdığı hakları ve kullandırdığı olanakları enazından "Demokratik Halk Kooperatifleri"ne de kullandırarak, bu konuda ardniyeti olmadığını kanıtlamak durumundadır.

TÜTÜN BAŞ FİYATI

Tütün baş fiyatının "ne olması gerektiği" kadar, "ne zaman ilan edilmesi gerektiği" de önemlidir. Hükümet baş fiyatı saptamak ve açıklamak için yaklaşık 2 aylık bir gecikme yapmıştır. Geçen hergün üretici aleyhine, tüccar lehine olmuştur.

1979 yılında fiyatlar genel düzeyindeki artışların çiftçinin kullandığı mal ve hizmetlere de yansıdığı bir gerçektir. Ancak 24 Ocak 1980'de yapılan devalüasyon tarım girdilerinin bazılarında % 500'e varan artışlara neden olmuştur.

Bu koşullar altında devalüasyon oranının geçen yıl saptanan tütün maliyetlerine % 100 artış getirmesi kaçınılmazdır.

Böylesine zor koşullarda üretimlerini gerçekleştirmek, yaşamlarını sürdürmek için uğraş veren çiftçilerimiz, bir taraftan üretim girdilerindeki artışları, diğer taraftan tüketim harcamalarını karşılamak durumundadırlar. Bu nedenle taban fiyatının üreticinin enazından bir yıl önceki yaşam düzeyini koruyucu nitelik ve oranda saptanması zorunludur.

Sigara fiyatlarının da geçtiğimiz yıl 2,5 kat artış kaydettiği gözönüne alınarak tütün baş fiyatının bu yıl enaz 205.—TL. olması gerektiği inancındayız.

TV KÖŞESİ

Gerçekten "Bizim Paramız" mı?

Perşembe gecesi yayınlanan "BİZİM PARAMIZ" adlı program halkımızın ekonomi bilgisini artırmak yolunda "AÇIK OTURUMLAR"dan sonra büyük katkılarda (!) bulundu.

Daha programın başında "elimizdeki paranın değerini veren bizleriz" denilirken IMF'siyle, OECD'siyle ülkemizi parselleyen emperyalist kuruluşlardan söz etmek gereği hiç ama hiç duyulmuyordu.

Paramızın çeşitli dönemlerde, özellikle 1970 yılında uğradığı değer kaybı ve karşılaşılan büyük orandaki enflasyonun temel nedenleri arasında, devlet memurlarının maaşlarının yükseltilmesi, işçilerin elde ettikleri çeşitli ekonomik haklar gösterilerek, sermaye kesiminin doymak bilmeyen kâr hırsı, devletin egemen sınıflardan yana ekanomi—politikası örtbas ediliyordu.

Siyasi iktidarlarla ekonomi arasındaki neden—sonuç ilişkisi tersyüz edilerek, adeta ekonomik bunalımlar siyasi iktidarların hatasından kaynaklanıyormuş gibi bir izlenim uyandırılıyor, ülkemizin içinde bulunduğu "dar boğaz"dan kurtulabilmek için iç tüketimin kısılması, üretimdeki eksikliklerin giderilmesi öneriliyordu. Devletten bir sürü "aşırı" istekte (okul, yol, su, iş) bulunduğu halde halkımızın, usulüne uygun buldukça vergi vermediği iddia edilirken, vergilerin %65—70'ini emekçi kitlelerin ödediği, asıl vergi kaçıranların işverenler olduğundan sözetmek gereksinimi duyulmuyordu.

25 Ocakta alınan ekonomik kararların gerçek amacı, halka karşı olan yönü gizlenirken son derece gülünç iddialar getiriliyordu: (ihracatta uygulanacak düşük fiyat politikasıyla, ihracatın artırılabileceği, ithal edilen malların daha ucuza alınabileceği gibi)

Program boyunca üç yetkili konuşturuldu: Sanayi Bakanı Nuri Bayar, Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar ve Türk—İş teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Erçelik.. İlk ikisi sermayenin temsilcileri, üçüncüsü ise işçilerimize ihanet etmeyi görev belleyen bir sarı sendikanın sekreteri idi. Yani görünürde bir yürütme, bir işveren ve bir de işçi kesiminden görüş yansıtıldı. Yaratılmak istenen etki ortada! Tarafsız TRT!

KÜÇÜK KADINLAR

Dört bölümden oluşan ve ilk bölümünü geçen hafta izlediğimiz dizinin 2. bölümünde Büyükbabasının Lavrie'yi bağışlaması için Jo araya girer. Bu arada babalarının ağır hasta olduğu haberi gelir ve Marmee kocasının yanına gider.

21.35

ARİF MEŞHUR

Türk Halk Müziği programının solisti Arif Meşhur şu parçaları okuyacak:

Gel gidelim aşk ellerine — Yüce dağbaşında ay kandil olur. — Geldim şu alemi islah edeyim — Nazır kıl gönlüm şehrine— Seherde bir bağa girdim — Bir güzelin hasretinden ahından.

SPOR 22.00

TRT Haber Merkezi Spor Şubesince hazırlanan programda, haftanın spor olayları ve dış kaynaklı spor filmleri yer olacak.

Parmakla sayılabilecek kadar insanın gerçek anlamda spor yapabildiği, amatör sporcuların evlerinden atıldığı Türkiye'de, TV. ekranlarına yalnızca profesyonel sporcular ve dış kaynaklı filmler getiriliyor.

Birçok alanda olduğu gibi sporun da içinde bulunduğu sorunlar, büyük bankerlerin, iş adamlarının yönetiminde ticaret şirketlerine dönüşen spor klüplerinin reklamıyla gizleniyor.

TV'de BUGÜN

19.00 HABERLER
19.05 GÜLE OYNAYA
19.30 ÖNCE SAĞLIK
20.00 HABERLER
20.35 UYKUDAN ÖNCE
20.45 MİNİK KONSER
20.50 KÜÇÜK KADINLAR
21.35 TÜRK HALK MÜZİĞİ
22.00 SPOR
22.45 HABERLER

Demokrat Çocuk

Okullarda beslenme

Yıllar önce Amerikan yardımı olarak gönderilen süt tozlarının ilkokul öğrencilerine içirilmesiyle başladı beslenme saati. Bir süre sonra Amerikalılar parasız süt tozu göndermekten vazgeçti. Ancak beslenme uzmanları ilkokul çağındaki çocukların uzun süre aç durmalarının doğru olmadığı görüşünü savununca beslenme saatlerinin sürdürülmesi kararlaştırıldı. İşte o sıralarda gündeme gelen ve hâlâ da geçerliliğini sürdüren bir sorunla karşılaşıldı: Peki, ama çocuklar ne yiyecek, içecekti ve bunu kim sağlayacaktı?

Yirmi yıldır bu soruya doğru dürüst bir yanıt verilemedi. Çeşitli yöntemler denendi bu arada. Örneğin, her öğrencinin velisi bir günkü beslenme saatinden sorumlu tutuldu. Bazı ailelerin çocukları varlıklılığını sergilerken, bazılarının çocukları yoksullukları yüzünden utandılar, aşağılandılar. Bir başka yol olarak herkesin kendi yiyeceğini kendisinin getirmesi önerildi. Bu kez de aynı sırayı paylaşan çocuklardan birisi, yumurta, muz, pasta, getirirken öbürü yalnızca ekmek ve zeytin getirebiliyordu.

Eşitlik sağlama kaygısıyla, her gün için belirli yiyecekler saptandı. Örneğin, pazartesi ekmek, peynir, domates; salı ekmek, zeytin, biber getirilsin dediler. Bu da yürümedi. Kimi çocuklar yemek seçip, bazı yiyecekleri beğenmezken, kimileri peyniri ve zeytini bile getiremeyecek kadar yoksuldu.

Bu konuda hepinizin bir düşündüğü vardır elbet. Şimdi bir kez daha düşünün bakalım. Gerçekten de, gelişme çağındaki çocuklar için, beslenme çok önemlidir. Öyleyse, beslenme saatinde tüm çocukların sağlıklı ve eşit bir biçimde beslenmesi ne zaman ve nasıl sağlanabilir?

Güneş Ağabey

"Fotoğraflarla Çocuklar" Yarışması 1979 — Nazif Anıl

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kışın soğuk günlerinde tatlı yiyeceklere daha çok gereksinme duyarız. Çünkü, helva, pekmez, bal, reçel, şeker gibi yiyeceklerde bol kalori vardır. Vücuda gerekli enerji kalori ile sağlanır. Kışın enerjinin çoğu vücudu ısıtmak için kullanılır. Bu nedenle kışın daha çok enerji sağlayan besinler alarak, hareket için gerekli enerjiyi de bulmuş oluruz.

TANIYALIM BİLELİM

Behrengi

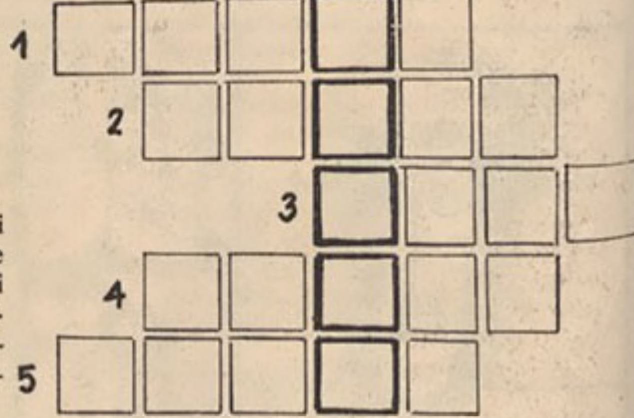

SAMED BEHRENGİ, 1939 yılında İran'ın Tebriz kentinde doğdu. Onbir yıl İran'ın Azerbaycan kesiminde köy köy dolaşıp öğretmenlik yaptı.

Öğretmenken bile öğrenciliği bırakmadı. Halkının toplumsal, ekonomik yapısını inceledi.. Halk edebiyatından ve folklorundan derlemeler yaptı, masallar yazdı. İran'daki baskı yönetimi, bu büyük devrimci yazarın masallarını kendi geleceği için tehlikeli gördü, bu yazara katlanamadı. 1968 yılında Aras ırmağı kıyısında Behrengi'nin ölüsü bulundu. Yöneticiler onun boğularak öldüğünü öne sürdüler. Behrengi'nin çocuklar için yazdığı masallarıyla ülkesindeki baskı yönetimine nasıl ters düştüğü, acı ölümüyle daha da iyi anlaşılıyor. Baskı yönetimi, Behrengi'yi öldürtmüş, ama onun masallarını halkının gönlünden silememiştir.

Yazarın dilimize çevrilen yapıtları şunlar: Küçük Kara Balık, Bir Şeftali Bin Şeftali, Püsküllü Deve, Bu Gelen Köroğlu'dur, Kargalar, Kel Güvercinci, İnatçı Kediler, Konuşan Bebek, Sevgi Masalı.

BİLMECE BULMACA

Şekillerin isimlerini sırasıyla boş karelere yazın. Koyu çerçeveli karelerin içinde köylerimizdeki bir yardımlaşma yönteminin ismini okuyacaksınız.

